Ezúton mondunk köszönetet azoknak az intézményeknek, vállalatoknak, magánszemélyeknek, akik támogatásukkal hozzájárultak a KÖZGAZDÁSZ egyetemi lap fennmaradásához. Támogatóink az 1992-es évben: Népszabadság Rt., Budapest Bank, Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem Alapítványa, Dunaholding Rt., Magyar Nemzeti Bank, Közép-európai Nemzetközi Bank (CIB), Európa Könyvkiadó, Pólusholding Pénzügyi Befektető Társaság, Pénzügykutató Rt., Hagelmayer István, Béki Gabriella, Oláh László.

KÖZGAZDÁSZ ... FF005047
00688580

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

MEGJELENIK A NÉPSZABADSÁG TÁMOGATÁSÁVAL

XXXV. ÉVFOLYAM, 18. SZÁM | ÁRA: 5 FORINT | 1992. DECEMBER 18.

Kedves Kollégák!

Az egyetem vezetése nevében szeretettel kívánok mindenkinek boldog karácsonyt és sikerekben gazdag új évet! Ezúttal engedjék meg, hogy valamennyiüknek megköszönjem az 1992. évi munkájukat.

Andorka Rudolf rektor

Tájékoztató, rektori körlevél az egyetem tervezett bezárásával kapcsolatban

A Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem a működési feltételeit veszélyeztető ez évi költségvetési hiány fedezéséhez szükséges pénzt a minisztériumtól megkapja. Ezért szükségtelenné vált egyetemünk oktatási épületeinek a jövő év elejére tervezett bezárása.

Erre tehát nem kerül sor!

Budapest, 1992. december 8.

Dr. Andorka Rudolf
rektor

Tanácskozás a menedzserképzésről

A menedzserképzéssel, üzleti képzéssel foglalkozó intézmények számára rendezett egynapos konferenciát egyetemünkön a Nemzetközi Vezetőképzési Információs Központ december 11-én. A központ egyetemünkön működik, alapvető feladata, hogy kapcsolatokat teremtsen a menedzserképzéssel, az üzleti képzéssel kapcsolatos intézmények, vállalatok, vállalkozások, menedzserképzők, hazai és külföldi partnerek között. Szorosan együttműködik a Vezetőképzésért Alapítvánnyal, amelyet 1990-ben hozott létre a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, az Országos Vezetőképzési Tanács és a BKE.

A tanácskozásra harminckét hazai és külföldi cég, intézmény, vállalat küldte el képviselőit, többek között az érintett felsőoktatási intézmények, a Hill Tanácsadó Kft. az International Business School, a Nemzetközi Bankárképző, a Nemzetközi Menedzser Központ, a Svájci—Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány Századvég Politikai Iskola és a közgáz vezetőképző intézete Hámori Balázs vezetésével. A megbeszéléseken arról volt szó, hogyan lehetne a menedzserképző intézmények működő, de részben informális hálózatát erősíteni, esetleg formális szövetséggé szervezni. Tájékoztatás hangzott el az alapítvány eddigi és jövőbeni pályázatairól, a hazai menedzserképzés támogatását célzó elképzelésekről. A tervek között szerepel egy Ki kicsoda, mi micsoda a menedzserképzésben című kézikönyv kiadása. Beszámoltak a szervezők az üzleti élettel kapcsolatos jövő májusban rendezendő nemzetközi konferencia előkészületeiről is. A menedzserképzést érintő igényekről, lehetséges forrásokról, pályázatokról minisztériumi, főhatósági meghívottak adtak tájékoztatást.

Az Országos Akkreditációs Bizottságról és egyebekről

Interjú Veress Józseffel

Megalakult az *Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottság.* Ez a testület dönt arról, hogy az egyes felsőoktatási intézmények milyen tudományterületeken indíthatnak Ph.D-programokat, illetve rendszeresen ellenőrzi, hogy ezek közül melyek őrizték meg az elvárt (nemzetközi) színvonalat, s melyek nem. (Az elmaradókat megszünteti.) A bizottság ítéli meg azt is, hogy mely egyetemek, illetve főiskolák ütik meg az egyetemi, illetve főiskolai szintet és igen

jelentős befolyása van a szakok létrehozására

is az egyes intézményeken belül. A testület a felsőoktatási törvény meghozataláig ideiglenes, de jogait addig is teljes hatáskörrel gyakorolja. A bizottságnak két közgazdász tagja van, *Erdős Tibor* akadémikus, az MTA Közgazdaság-tudományi Intézetének kutatója és *Veress József* egyetemi tanár.

— *Hogyan felelhet meg a közgáz annak a kihívásnak, amit egy ilyen meglehetősen nagy hatalmú testület ellenőrzése jelent — kérdeztük Veress Józsefet?*

— Mielőtt megpróbálunk erre választ keresni, pár mondatot kell mondani a közgazdasági felsőoktatás egészéről. Ahhoz, hogy a tudományágunk „művelésének" színvonala ne csökkenhessen, a jelenleginél szorosabb tudományos és oktatási kapcsolatot kell érvényesítenünk az intézmények között. Egy ilyen rend kialakítására jó alapot teremt az Országos Akkreditációs Bizottság megalakulása. Ennek várható kontrollja lehetővé tette, hogy elfogadtassuk a közgazdasági felsőoktatási intézmények rektoraiból, főigazgatóiból álló vezetői kollégiummal, hogy a jövőben minden akkreditációs anyagukat csak a BKE illetékes dékánjának jóváhagyásával terjesszék a kollégium elé. Egyébként meg fogunk felelni a kemény feltételeknek, feltéve, ha nem engedünk ezután sem az elképzeléseinkből, amelyeket *Zalai Ernő* és csapata állított össze.

— *Szűkebb „házunk tájára" térve: a jelenlegi félév során a Művelődési Minisztérium elfogadta az első három év, illetve az új képzési rend szerinti szakok tanterveit...*

— Valóban, bár ez nem ment könnyen. Nem a belső tananyagvitákra gondolok, mert azok nagyon hasznosak voltak. A hallgatóság például nagyon kemény, de alaposan felkészült partnernek bizonyult ebben. Arról van szó, hogy igen

komoly erők ellenezték az új struktúra elfogadását.

Részben azért, mert a felsőoktatási törvény előkészítése során az utóbbi időben háttérbe szorult a soros képzés koncepciója. Részben pedig azért, mert —, hogy finoman fogalmazzak — nem minden külső szereplő szerette volna, hogy a BKE meghatározó szerepet játsszon a közgazdasági felsőoktatásban. Durvábban: a különböző személyi elképzelésekig menő „fúrás" folyt ez ügyben.

Ami az oktatás tudományos hátterét illeti: lényegében kialakult az egyetemi Ph.D-képzés struktúrája és megalakult az Egyetemi Tudományos Doktori Tanács. A testületet Zalai Ernő vezeti, aki így tagja lett az Országos Tudományos és Doktori Tanácsnak is.

Mint (tudományos) rektorhelyettes a következő évben szeretném megszavaztatni az egyetem oktatóit arról, hogy

kik publikálták az utóbbi időszak két-három legjelentősebb tanulmányát.

A szavazás első helyezettjeinek biztosítani szeretnénk, hogy munkájukat az AULA Kiadó angol nyelven kiadja. Ez presztízsszempontból és anyagilag is hasznos lenne az érintettek számára.

— *Az egyetem rossz anyagi helyzete azonban hiábavalóvá tehet minden erőfeszítést. Jelentős eredmény, hogy a 13. havi fizetéssel egyenértékű jutalmat tudott adni az egyetem. De ez nem hosszú távú megoldás.*

— Ezen az összegen felül majdnem teljeskörűen ki tudja fizetni az elmaradt jubileumi jutalmakat is és egy kevés differenciáltan elosztott jutalmat is adhatott az egyetem. Mindezek valóban csak olyan összegek, amelyek törvényesen megilletik az itt dolgozókat, illetve elvárhatók az éves munka elismeréseként.

Jövőre a felsőoktatás egymilliárd forintot kap bérfejlesztésre.

Mivel ezt várhatóan szeptembertől folyósítják, belőle lehet egyenlően, de jelentősen differenciáltan is növelni a béreket. Az egyetem közvéleményének kell eldöntenie, hogy melyik alternatívát választja.

Itt szeretnék köszönetet mondani a bérügyi osztály dolgozóinak azért a rohammunkáért, amit az év végi kifizetések zökkenőmentes lebonyolításáért tettek.

Az anyagiakról szólva meg kell említeni a dologi kiadások súlyos problémáit. Lehet, hogy ellentmondásnak tűnik, de jutalmaznánk a jó megtakarítási ötleteket.

Kétségtelen azonban, hogy hosszabb távon a bevételeket kell növelni! A vezetői értekezlet napirendjén szerepel, hogy kiválasszuk azt a jól felkészült, rámenős vezetőt, aki szoros személyes anyagi ösztönzéssel szponzorokat szerezne BKE számára.

k. g.

A Figyelő *is támogat*

A KÖZGAZDÁSZ utóbbi néhány számának fejlécében szerepel, hogy az újság a Népszabadság Rt. támogatásával jelenik meg. A magyarázat a következő: A szerkesztőség kezdeményezésére másfél évvel ezelőtt létrejött egy alapítvány a lap fennmaradásának elősegítésére. Megértve az egyetem nehéz anyagi körülményeit és egyetértve a lap céljaival sok vállalat, bank támogatta az alapítványt. A legjelentősebb összeget a Népszabadság Rt. ajánlotta fel: egy éven át állják a Közgazdász nyomdaköltségét (1 millió forint). Ezért jelenik meg lapunk fejlécében a cég neve.

Ez a reklámlehetőség adta az egyetem vezetésének az ötletet, hogy más, most már sokkal inkább a közgazdasági szakmához kötődő sajtóvállalatok támogatását is meg kellene nyerni a lap támogatására. Sikerült tető alá hozni a Figyelő kiadójával egy megállapodást, melynek értelmében a Közgazdász Újságírásért Alapítvány 400 ezer forintot kapna két részletben (1993. március, szeptember) egy olyan szerződés keretében, amelyben az egyetem és a Figyelő között szélesebb együttműködésre nyílik lehetőség.

Marad a spec. képzés 100 pontja ★ Komplex szakirányvizsga Ph. D. szeptembertől

Az egyetemi tanács december 9-i ülésén *Andorka Rudolf* rektor bejelentette, hogy a tervezett *egyhetes szénszünetre nem lesz szükség,* ugyanis az egyetem pénzügyi helyzete rendeződik. (Lásd a Rektori körlevél című cikkben.) Majd *Scharle Ágota,* a HT elnöke bejelentette, hogy a HT félévenként *5 új taggal egészül ki. A novemberben választott új HT-tagokat bemutatta az egyetemi tanácsnak.* Új HT-tag lett *Gáspár Andrea, Kovács Ildikó, Kuruc Péter, Vámosi Zsolt* és *Gubcsi Lajos.*

Majd *személyi ügyeket* tárgyalt az egyetemi tanács.

Temesi József, a közgazdasági kar dékánja *Vita László* javasolta a kari tanács megerősítése alapján a statisztika tanszék vezetőjének. Az egyetemi tanács *17 igen, 0 nem, 1 tartózkodással a javaslatot elfogadta.*

Mészáros Tamás, a gazdálkodási kar dékánja *címzetes egyetemi tanárnak javasolta* a kari megerősítés alapján *Práger László*t. A tanács *17 igen, 0 nem, 1 tartózkodással az előterjesztést elfogadta.*

Az 1988—89-es tanévben indult *reformképzésben részt vevő hallgatók egyetemi tanulmányainak lezárásáról szóló szabályzatot dolgozott ki a kiküldött bizottság.* A szabályzatot *Kupcsik József rektorhelyettes terjesztette elő.* Mint mondotta, az anyag több szűrőn is keresztülment, véleményezték a tanszékvezetők és a dékánok is.

A szabályzattal kapcsolatban *vita alakult ki* abban, hogy *egy vagy két államvizsga-időszak legyen-e,* illetve, ha az egyik opponens nem fogadja el a diplomamunkát, akkor visszaadják-e a szakdolgozatot, vagy *harmadik opponenst bízzanak meg a bírálattal. Többen is fegyelmi rendszabályt követeltek azokkal szemben, akiknél kiderül, hogy szakdolgozatukban plagiáltak. A komplex szakirányvizsga bevezetését is megvitatták.*

A szavazás alkalmával a *két államvizsga-időszakot fogadta el az egyetemi tanács 16 igen, 1 nem és 4 tartózkodással. A harmadik opponens mellett 18-an szavaztak.* Döntött az egyetemi tanács arról is, hogy *a tanárszakon a képesítő vizsgát már a negyedévesek is letehetik.* Végül a kiegészítésekkel *a szabályzatot 16 igen, 1 nem és 3 tartózkodással elfogadta* az egyetemi tanács, amelyet az ígéret szerint minden hallgató kézhez kap.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Ó, Te drága bombariogató...

Csak tudnám, hogy merre jársz. Vagy legalább azt, hogy merre laksz. Mert akkor mi is eljátszatnánk veled mindazt, amit a te telefonhívásaid nyomán velünk eljátszatnak egy-egy nyelvi zh, nemzeti ünnep vagy közönséges hétfő reggel alkalmával. Ez a következőkből áll: megjelenik egy-két markos rendőr, akik először szépen, aztán egy másodperc múlva már nem olyan szépen szólnak, hogy húzzunk kifelé. Na most, a kollégisták nem arról híresek, hogy hajnali fél kilenckor kikotródnak a szobájukból. (Úgy látszik, hogy azért a bombariogató sem szeret túl korán kelni, mert a szokásos időpontok fél kilenc és kilenc.) Ilyenkor a rendőrök idegesek lesznek és elkezdenek anyázni. Ilyeneket például: Bárcsak robbanna fel már ez az épület! Engem nem érdekel, patkoljanak el! Múltkor egy szellemes rendőr arra a kérdésre, hogy nem maradhatnánk-e bent saját felelősségünkre mégis, a következő választ adta: Nóra Elemér Mária (= Nem). Majd a konyhában békésen olvasgató kollégista fiút „szolid" hátbaveregetésekkel próbálta rávenni, hogy távozzon, egy álmosan zuhanyzó másik kollégistát pedig megpróbált bezavarni a szobájába. Ezek a mulatságosabb pillanatok közé tartoznak kétségtelenül, mert ha valaki már felöltözve áll és éppen elmenni készült amúgy is, akkor jól fog szórakozni ezeken. De azért megkérdezem: Ó, Te drága bombariogató, mit szólnál, ha hétfő reggel a lakásodból rendőrök zavarnának ki, nem engedve, hogy befejezd a zuhanyozást, miközben Te pontosan tudod, hogy nincs bomba a lakásban, csak valaki szórakozik. Veled.

Mondd: nem unod még? Mert én már nagyon.

VÉ

A másodéves hallgatók figyelmébe!

A közelmúltban megjelent Vállalatgazdaságtan tankönyv 1500 Ft-tos árából az Aula Kiadó és a tanszék közötti megállapodás alapján a másodéves nappali tagozatos hallgatóknak a kiadó további 300 Ft engedményt ad a tanszék által már megadott 300 Ft mellett. A hallgatók így a könyvet 900 Ft-ért vehetik meg.

Azoknak, akik már megvették a könyvet, az Aula megemeli a könyvhitelkeretét 300 Ft-tal.

Aula Kiadó
Vállalatgazdaságtan tanszék

Zöldborsós szelet, angolosan

Mosolygott, megköszönte, hogy tartottam a csapóablakot, amíg választott. Tett még a tálcára savanyúságot, süteményt, kólát, épp elém került a pénztársorban. Forgolódott, fészkelődött, tekintgetett, aztán evőeszközért nyúlt, és mintegy a mozdulat folytatásaként kisétált fizetés nélkül. Snájdig volt, fürtös hajú, illatos, csak a cipője félhavi fizetést ér.

— Láttad ezt? — szólt a lány a hátam mögül, tálcáján tökfőzelék—tükörtojás—kenyér.

Asztalomnál kopott férfi kért csöndesen helyet nagy halom legolcsóbb kajával, blokkja vagy tízcentis, úgy fal, mintha egy hete nem evett volna.

Fürtös még egyszer szembejön az üres tálcával.

Gondoltam, adok neki egy tízest kávéra, de aztán mégsem: biztos tejszínnel issz, meg kikérné magának, hogy ennyivel szúrom ki a szemét...

A láb mindig észnél van?

Lehetne egy kissé átütőbb a gravitáció az egyetemen. Hogy kevesebb volna a falonjáró. Lassan már másfél méter magasra hág a talpsorminta, kész archívum, amerre a szem ellát. Sőt: bizonyos helyeken (klotyó, pinceklub-lépcsőház s a többi) a plafonon is megjelentek a cipőnyomok.

Aki nem tapos, az meg ragaszt. Lehetőleg technokollal üvegre, oszlopra, textilre, falra — levakarhatatlanul. Ebben a gyönyörű, méltósággal teli házban, ami oly sok pénz árán lett ilyen, s ami tényleg a miénk.

Most, amikor ennyi büdös eszme szennyezi a levegőt, legalább a falaink maradnának tiszták...

M

Puff neked, harmadéves!

Valamiért megint nem sikerült, pedig rengeteg időt fordítottál rá. Évekig tanultál angolul, a meghallgatásra megszerezted a szükséges referenciákat, megírtad motivációidat, önéletrajzodat, valamint felsoroltad az egyetemi mozgalmi élet összes olyan állomását, amelyben részt vettél. Hittél, bíztál, reménykedtél hetekig, mégsem sikerült. Most csüggedten állsz a TEMPUS ajtaja előtt, és még mindig azon rágódsz, vajon miért nem TE kaptad meg az ösztöndíjat.

Minden olyan szépen indult. Végre tudomást szereztél egy olyan ösztöndíjról, amit CSAK HARMADÉVESEKNEK hirdettek meg. Gondoltad, itt a te időd, mert ez a megkötés olyannyira leszűkíti a mezőnyt, hogy sokkal több esélyed van, mint bármely más alkalommal. Pályáztál, reméltél, buktál. Mondanád is: „Van ilyen! Az a négy, aki bekerült, biztos jobb volt nálam." Csak azt nem értetted, hogy a négy díjazott között HOGYAN LEHET HÁROM NEGYEDÉVES.

A lila köd egy pillanatra elöntötte agyadat. Már-már Toldi Miklós erejét érezted karjaidban, de számoltál magadban háromig, és elindultál másfelé, levezetni jogos idegességedet.

Már magad sem tudod, hogyan és mikor értél be az AIESEC irodájába. Miután rezignáltan üdvözölted régi ismerőseidet, egy hangos beszélgetés közepén találtad magad. Lassan körülfolyt téged a téma, hiába küzdöttél ellene, egyre inkább a hatása alá kerültél. Felfigyeltél. Mikor bekapcsolódtál, kezedbe ért a fénymásolat. „Újabb balhé az ösztöndíjak körül?" — kérdezted; érezve, amint Toldi Miklós ereje visszatér beléd. „Igen" a válasz, de már képtelen voltál figyelni a beszélőre; sőt megrökönyödve olvastad, amit az egyik tanszékvezető írt. „A III. évesek zöme AIESEC-es hallgató, akik esetében a részvétel »hozzáadott értéke«, hozadéka relatíve kisebb, mint azon hallgatóké, akik még nem tapasztalhatták meg a külföldi egyetemek légkörét. Ezért is azt javaslom, hogy a meghallgatásra őket ne is hívjátok be." Ettől aztán kiborultál. „Mi ez? Létezik ilyen megkülönböztetés? Hogyan írhat le ilyet egyetemünk egyik vezetője?" — sorjáztak elő kérdéseid. Gyorsan utánanéztél: a tavalyi szakmai gyakorlatcsere-program hatvan kiutazójából mindössze kettő volt AIESEC-es. Ráadásul, amit az AIESEC biztosított, az nem is ösztöndíj volt, hanem munkahely.

Mindez mit sem változtatott a dolgok állásán. Már visszanyelted tehetetlen dühödet, hiszen az őrjöngés semmin sem változtat. Megint „jó" napod volt. Kétszer vágtak fejbe váratlanul. Vajon mivel érdemelted ki?

(takács)

Tárgyfelvételi lehetőség angol nyelven az ISC-ben

Magyar diákoknak

Az egyetem angol nyelvű programjait szervező International Studies Center szeretné az eddigieknél nagyobb mértékben bevonni programjaiba a magyar hallgatókat. Elsősorban az egyetemi ágon tanuló diákoknak kívánunk lehetőséget teremteni arra, hogy szabad alternatív órakeretük terhére, illetve a tanszékekkel történő egyeztetés után, a szakirány órakeretben elszámolható tantárgyakat vegyenek fel.

Régi célja az ISC-nek, hogy külföldi és magyar hallgatók együtt tanulva sajátítsák el egyes tárgyak tudnivalóit. Úgy véljük, hogy ez a megoldás mindkét fél számára előnyökkel járna. A hallgatók kiváló oktatók — esetenként anyanyelvi — kurzusait hallgatva, az angol nyelvű tananyagból vizsgázva megismerkedhetnek a tárgy eredeti felfogásával és angol terminológiájával. A külföldi hallgatók számára is fontos lenne, hogy a nemzetközi környezet magyar diáktársaikkal egészüljön ki, akik egy újfajta szemléletet vihetnének be az órákba.

Az érdeklődő hallgatók a 136. szobában,

dr. Tóth Ilonától

kaphatják meg a tárgyak rövid leírását, és ez alapján kitöltenek egy jelentkezési lapot, megjelölve a tanulni kívánt tárgyakat (maximum kettőt).

Jelentkezhet minden III., IV. és V. évfolyamos hallgató, akinek legalább középfokú angolnyelv-vizsgája van.

A jelentkezések leadási határideje: 1992. január 15.

Egy-egy tárgyra 3-5 magyar hallgató felvétele lehetséges. Az ISC oktatási igazgatója január 20-ig dönt a felvételekről és a döntés eredménye január 21-től megtekinthető az ISC hirdetőtábláján. Az így felvett tárgyak a beiratkozáskor bekerülnek a hallgató indexébe (jelezve azt, hogy az oktatás angol nyelven folyik), és ettől kezdve ugyanazok a szabályok vonatkoznak elvégzésükre, mint egyéb szabad alternatív, illetve szakirány tárgyakra. A vizsgafeltételek a külföldi hallgatókéval azonosak. Órarendi ütközés esetén a hallgatónak kell megoldást találnia, s ha ez nem megy, sajnos, le kell mondania a tárgy hallgatásáról.

A felvehető tárgyak a következők (zárójelben az oktató tanár neve):

Social Changes in Hungary (Andorka Rudolf)

Data Analysis in Social Research (Moksony Ferenc—Vidor Péter)

Economic Sociology (Lengyel György)

Comparative Urban Sociology (Ladányi János)

Comparative Governments and Politics (Ilonszky Gabriella)

Ethnic Issues In the Region (Herbai István)

Short History of Ethics (Toronyai Gábor)

Logic and Rhetoric (Újvári Márta)

Environmental Economics (Kenneth Rice)

Public Finance in Market Economy System (Glen Wright)

Comparative Economic Systems (Surányi Sándor)

Managerial Economics (Kopányi Mihály)

International Licensing (Mádi Csaba).

Kis karácsony, nagy karácsony

Megalakult a tudományos és doktori tanács

Elnök: Zalai Ernő

Megalakult az egyetemi tudományos és doktori tanács. A testület elnöke *Zalai Ernő*, a kvantitatív közgazdaságtan tanszék vezetője; titkára *Hámori Balázs* posztgraduális kari dékán. A tagok: *Chikán Attila, Csáki Csaba, Kindler József* és *Máriás Antal*, a gazdálkodási kar képviseletében; *Palánkai Tibor* és *Szabó Katalin*, a közgazdasági karról; illetve *Ágh Attila, Cseh-Szombathy László* és *Gábor R. István*, az általános társadalomtudományi kar képviseletében.

A testület munkájában tanácskozási joggal részt vehetnek az egyetemen dolgozó akadémikusok, a rektor és helyettesei, illetve a dékánok és az oktatási igazgató. A tanácsnak külföldi meghívott tagjai is lesznek, akiket később választhatnak ki.

Karácsony, szeretet, öngyilkosság

Karácsonykor az emberek jó része azt ünnepli, hogy nem ő maradt egyedül. Karácsony napján történik az évben a legtöbb öngyilkosság. Aki karácsonykor kicsit nyomott hangulatban van, az nem tesz eleget a társadalmi elvárásoknak. Ezért őt pszichológiailag büntetik. Akit pszichológiailag büntetnek, az nyomottabb lesz, mint korábban volt. Ezért pszichológiailag még jobban büntetik. Számára a karácsony egy rémes élmény lesz, ezért jövő karácsonykor is nyomottnak fogja érezni magát. Stb.

Talán sikerült érzékeltetnem, hogy a „szeretet ünnepe" néha bizony morbid tartalmakat takar. Hogyan törhetünk ki a vázolt paradoxonból, hogyan érhetjük el, hogy a „szeretet" számunkra ne bálvány legyen, akinek áldozunk?

Én azt hiszem, úgy, ha meggondoljuk, mit jelent a szeretet, amivel karácsonykor (és máskor) sokan gonosz játékokat üznek.

Azt hiszem, akinek az a célja az életben, hogy minél többen szeressék, vagy akár az, hogy kevesen minél jobban, az célját csak úgy érheti el, ha mindig szereteket igyekszik alakítani, és görcsösen ügyel rá, hogy általában, de különösen olyan vizsgaszituációkban, mint a karácsony, ne kövessen el hibát. Ez pedig egyrészt hibákhoz és kudarcérzésekhez vezet, másrészt iszonyú fárasztó. Általunk vélt vagy valós hibáinkat, bűneinket mélyen magunkba kell rejtenünk, különben veszélyeztetjük a bennünket szeretők érzéseit.

Én azonban azt gondolom, huszadrangú kérdés, hányan szeretnek minket. Teljesen közömbös önmagunk, mások és még az Úr előtt is, bibliai nyelven hiábavalóság. Értelmes célunk csak az lehet, hogy minél több embert szeressünk, és keveset minél mélyebben, és szeretetünket minél meggyőzőbb gesztusokkal átadjuk. Aki karácsonykor családban, közösségben ünnepel, gondoljon arra a rengeteg emberre, aki felé semmit nem tudott sugározni. Aki netán egyedül marad, gondolja meg, hol, kinek segíthet. Néhány őrült van a városban, aki ezen a napon leveseket oszt, kórházakat látogat. Keresse meg őket, csatlakozzon hozzájuk! A bibliai szeretetparancsnak is így tesz eleget, de saját problémáját is ezzel oldja meg, nem azzal, ha azon mereng, miért nem szereti őt senki.

Kemény dolgokat írtam, tudom. De mindenkinek tudnia kell, hogy karácsonykor nem ő az ünnepelt! Ő az ünnep rendezője, akinek öröme a jó rendezésből származhat. Az ünnepelt az én számomra, tisztelt olvasóm számára, mindannyiunk számára a másik ember. Néhányunk számára továbbá az Isten fia.

vihargát

Nóra arabul csodálatost jelent

Az idei Prager-díjat ketten kapták, *Küllőiné Szepesi Zsuzsa* mellett egy házaspár. Ők egyetemünk negyedéves hallgatói. *Koró Ildikónak* és *Lonai Barbisinek* van egy kéthónapos kislánya, *Nóra*.

— Nóra arabul csodálatost jelent, mert ez egy arab név — mondja Ildikó. — Másodéves korunkban születtek és csak utána házasodtunk össze. Három hónapig voltam otthon vele, aztán az édesanyám otthon maradt gyesen, hogy az egyetemet el tudjuk végezni. Ez a szoba itt a kollégiumban kicsi lenne hármunknak, úgyhogy diplomáig Nóra a szüleim kaposvári házában lakik. De minden hétvégén megyünk hozzá és olyankor csak ő van, nem tanulunk, csak vele foglalkozunk. Egyébként a szüleim jól el is kényeztették, hiába mondom anyunak, hogy fogja szigorúbban, ő az első unoka.

— *Hogyan ismerkedtetek meg?*

— Még elsőben, az uszodában találkoztunk. Aztán kiderült, hogy egy helyen lakunk, Tarkaréten, és attól fogva egyre többet voltunk együtt. Igazából nem terveztük a gyereket, de nem bántuk meg a döntést, hogy már az egyetem alatt családot alapítottunk. Az egyetlen dolog, ami hiányzik, az az, hogy Nóra nincs velünk. Különben sem járunk nagyon szórakozni, néha moziba és sétálni megyünk, de egyéb helyekre nem nagyon járunk el — mondja Lonai.

— *És mi lesz a végzés után? Hol helyezkedtek majd el?*

— Hát, én számvitel szakos vagyok, Lonai pedig külgazdaság és marketing szakos. Neki ösztöndíja van, várják haza Damaszkuszba, egy minisztériumba közgazdásznak. A probléma csak az, hogy én nem beszélek arabul és ahhoz pedig, hogy én is dolgozhassak, nyilván kellene. Úgyhogy ezt még nem tudjuk, hogy alakul — meséli Ildikó. — Egyébként most nyáron voltunk együtt Szíriában, és Lonai szülei nagyon kedvesek voltak, jól éreztem magam náluk, de hát nyelvi problémáink voltak.

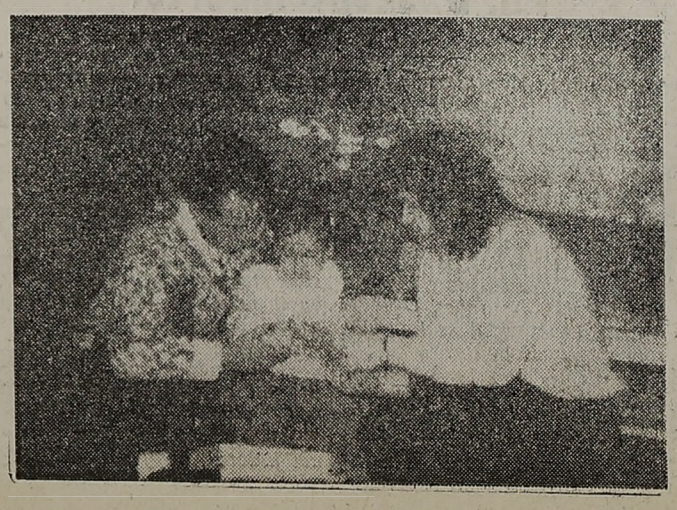

— *Mire költöttétek a díjat? Tényleg, és kistestvért nem szeretnétek Nórának?*

— Majd az egyetem után szeretnénk még egy kisfiút — feleli Ildikó. — Ami meg a díjat illeti, nem volt nehéz apránként elkölteni azt a 20 ezer forintot, amikor egy pár gyerekcipő 2 ezer. De természetesen nagyon örültünk a díjnak, hiszen elismerése volt annak, hogy a gyerek mellett is bírjuk az egyetemet: Lonai átlaga 4,0 volt a múlt félévben, nekem pedig 4,4. Reméljük, ez most sem fog megváltozni.

(vé)

Információt kérnek és virágot küldenek a képviselő urak

Első pillantásra különös pályát választott *Horváth Irén*, aki a közgázon szerzett diplomával a zsebében könyvtáros lett.

— *Mi is a munkád tulajdonképpen?*

— Az Országgyűlési Könyvtárban dolgozom, a képviselő tájékoztatási osztályon. A foglalkozásom: tájékoztató dokumentátor. Ebből a „dokumentátorság" azt jelenti, hogy különböző napilapokat, folyóiratokat olvasok angolul és oroszul, s az így szerzett információt feldolgozom, számítógépre viszem. „Tájékoztató" feladatom pedig az, hogy a parlamenti képviselők és szakértőik konkrét kérdéseire összegyűjtök minden olyan információt, amelyek a könyvtár adatbázisaiban (könyvek, folyóiratok, számítógépes adatbázisok) az adott problémakörökben a rendelkezésünkre állnak.

— *Mikor végeztél az egyetemen? Milyen szakon? Mit csináltál a Közgázon? Mivel foglalkoztál azelőtt, mielőtt könyvtáros lettél?*

— Tervgazd. szakon, 1983-ban kezdtem el az egyetemet. Később, harmadéven halasztottam, átmentem külgazd-ra, mert megfutamodtam a matstat. szigorlat elől. Ezen a szakon végeztem 1989-ben.

Az egyetemen

főleg a „második oktatásban" vettem részt.

TEK-es voltam egy darabig és olyan sokat jártam a Rajk kurzusaira, hogy sokan azt hitték; tagja vagyok a szakkollégiumnak. Mindkét helyen politológiát tanultam. Ezenkívül az egyetem mellett esztétika szakra is jártam a Bölcsészkarra. Jó volt abban az időben a Közgázon egyetemistának lenni, mindenféle klubba, körökre, előadásokra lehetett járni. Jól éreztem magam.

Az egyetem után Angliában töltöttem egy évet. Hat hétre volt munkavállalási engedélyem, komlót szedni. Ezt újra és újra meghosszabbítottam, míg végül '89 augusztusától '90 szeptemberéig maradtam ott. Onnan hazatérve két hétig a Hungarotonnál „tevékenykedtem" külkereskedőként. Utána kerültem a könyvtárba.

— *Milyen terveid voltak akkor, amikor befejezted az egyetemet? Nem tűnik logikusnak, hogy világéletedben arra készültél, hogy könyvtáros legyél.*

— Amikor az egyetemet befejeztem, semmiféle tervem nem volt. Egyetemista koromban elég sokat jártam az Országgyűlési Könyvtárba. Nagyon szerettem ezt a helyet, az atmoszféráját, a különleges berendezését, egyszóval azt az

örömmel jöttem ide dolgozni,

amikor egy volt évfolyamtársamtól megtudtam, hogy diplomás, két felsőfokú nyelvvizsgával rendelkező munkatársat keresnek erre a munkakörre.

— *De hát ennek a munkának semmi köze közgazdász végzettségedhez...*

— Tévedsz, nagyon is sok köze van. Ugyanis főleg politikai és gazdasági folyóiratokat dolgozok föl. Másrészt a parlament törvényhozói tevékenységéhez a gazdaságnak nagyon is sok köze van. A törvények jó része ilyen tárgyú, s ennek megfelelően rengeteg ilyen típusú információra van szükségük a törvényhozóknak. Végül megemlíthetem még, hogy ez a munka megkövetel egy bizonyos általános társadalomtudományi műveltséget, amit a Közgázon, mint egyetemen szedhet fel az ember.

— *Nem unalmas dolog ez a könyvtárosság egy kicsit?*

— Ellenkezőleg, nagyon is izgalmas. Csak az első szabad választások után merült fel az igény arra, hogy a könyvtárban külön osztály gondoskodjon a képviselők tájékoztatásáról. Így mindaz,

amit csinálunk teljesen új dolog Magyarországon.

Azt hiszem, nagyon izgalmas valami olyasmibe belevágni, amit korábban senki sem csinált előtted, ami veled együtt fejlődik. Amikor idejöttem, akkor például körülbelül 5 számítógép volt a könyvtárban. Most van 30.

Tavaly kiküldtek az Egyesült Államokba, hogy tanulmányozzam, ott hogyan csinálják a képviselők tájékoztatását. Ez óriási perspektívát tárt fel előttem. Ott kétezren végzik el azt, amit mi itt tízen, úgyhogy enyhén szólva van fejlődési távlat előttünk.

— *Biztos, hogy nem monoton ez a „dokumentálás és tájékoztatás"? Nem jár azzal, hogy mindennap ugyanazt a tevékenységet kell ismételgetned?*

— Hát, éppen az benne a jó, hogy nem monoton. Ugyanis a hét öt napjából kettő úgynevezett feldolgozói nap, amikor megválaszthatom, hogy itt dolgozom-e vagy otthon. Tegnap például otthon voltam. Ezt az teszi lehetővé, hogy otthonra is kaptam kölcsönbe egy számítógépet. A többi napon vagy itt vagyok ügyeletes

a Parlamentben vagy a „fehér házban",

a Képviselői Irodaházban. Ha nem jön kérés, akkor ilyenkor is folytathatom a feldolgozómunkát, ha viszont megkeresnek, akkor segítek, ahogy tudok.

— *Milyenek a tapasztalataid a képviselőkről? Kedvesebbek veled, mint a parlamenti üléseken egymással? Mivel fordulnak hozzád?*

— Ez igen provokatív kérdés. Hál' istennek — és ezt szeretném hangsúlyozni — nem szabad politizálnunk a munkahelyen. Hogy a képviselőkről mi a véleményem, ez maradjon az én titkom... Vegyesek a benyomásaim. Nem függ ki-ki pártállásától, hogy milyen, szóval nem lehet általánosítani...

Ami a kérdéseket illeti, van amikor a könyvtárat magát veszik igénybe, különböző témájú könyveket kérnek, és van, amikor egy-egy törvény megalkotása során a döntéshez szükséges információért fordulnak hozzám. Például: szedjük össze az utóbbi egy évben az abortuszról megjelent cikkeket. Vagy mit írtak az elmúlt két évben Magyarországról a külföldi sajtóban és a többi.

— *A képviselők az egész világon nagy szoknyavadászok hírében állnak: folyamatos rohanás az életük, nincs idejük semmire, ezért igyekeznek minden csinos nőt felcsípni egy gyors flört erejéig. Te kaptál már ajánlatot?*

— Konkrét

ajánlatot nem kaptam.

Virággal azonban már köszöntek meg a munkámat. Ez nagyon jólesett...

— *...de ifjú házas vagy!*

— Pontosan.

— *Milyen karriert csinálhatsz ebben a szakmában?*

— Lehet, hogy ez nem vet jó fényt rám, de azt hiszem nem vagyok ambiciózus. Nem vágyom karrierre, így például nem szeretnék vezető lenni. Egyébként a könyvtáros szakmában nem lehet valami nagy pályát befutni. Ami a keresetet illeti, arra az igaz, ami annyi minden más munkára Magyarországon: a „fejlett nyugati demokráciákban" sokkal nagyobb a presztízse, a megbecsülése a könyvtárosoknak és a parlament tevékenységét segítő munkakörökben dolgozóknak.

Jól érzem magam, szívesen jövök be ide reggel és ez nekem elég.

K. S.

Friss erő a HT-ban

Október végén a HT (hosszas tanakodás után) döntött új HT-választási szisztéma bevezetéséről. Ennek első lépése volt az e hó elején kiírt HT-választás, amelynek célja *öt új tag felvétele.*

Röviden az új rendszerről: az eredeti 13 tag az 1992/93 tanév végéig van megválasztva, tehát e tanévre, ahogy az eddig volt. Ezzel szemben *az új tagok egy évre kapták a helyüket. Félév múlva újabb tagok választhatók, közülük 5 egy évre, 5 pedig másfél évre.* Ez a két választási időszak tehát átmenetet jelent az új rendszerbe. Annak lényege, hogy félévente 5 új tagot választanak, másfél évre, *így mindig 15 tag lesz, akik közül félévről félévre csak 5 az új ember.*

A jelenlegi választások egyébként is *jót tesznek a hallgatói képviseletnek,* mivel *az eredeti HT összetétele nem volt elég heterogén* (évfolyamilag) ahhoz, hogy minden csoport problémáit kellő mélységben ismerhessük. Másrészt észrevettük, hogy *az alsóbb évesek között szép számmal akadnak „kavarós", közösségi emberek. Az elsős ÉV például nagyon aktív és hatékony.*

Mindezek miatt került sor a hónap elején az új HT-választásokra. Ha esetleg valakinek elkerülte a figyelmét, ismertetem a szavazás lefolyását. *Nyolcan jelentkeztek,* mindannyian *kifüggesztették programjukat a szavazatgyűjtés melletti paravánra. 4 elsős és 2—2 másod-, harmadéves volt köztük.*

Pozitív szavazás volt, azaz nem listáról kellett lehúzni azt, akit nem akarsz, hanem *fel kellett írni, akit választasz* (max. 5 főt).

A szavazás eredménye: *Kovács Ildikó* (II. évf. 130 pont), *Vámos Zsolt* (I. évf. 123 pont), *Gáspár Andrea* (I. évf. 119 pont), *Gubcsi Lajos* (I. évf. 109 pont), *Kuruc Péter* (III. évf. 102 pont). Futottak még: *Fazekas Gyula* (II. évf. 80 pont), *Scheidler Tamás* (I. évf. 54 pont), *Hugyecz Tamás* (III. évf. 67 pont).

Összesen *241-en szavaztak.* Nagy örömünkre mindhárom alsóbb évfolyamról sikerült bekerülni valakinek, szintén *hasznos lesz, hogy a „többség" első.*

Rakonczai Szilvia

Mi legyen az első betű a papíron?

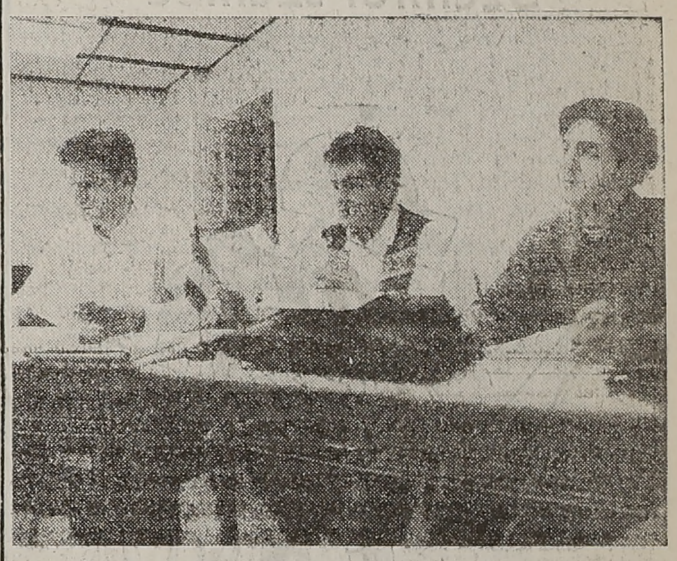

Van egy óra ötödéven a nemzetközi kapcsolatok szakon, amelynek már a neve is érdekes: Nemzetközi szerződéskötés technikája. Arról, hogy mit is takar ez az óra, csoporttársaimmal, Győri Péterrel és Novák Tamással beszélgettem.

— Tavaly, ugye vizsgáztunk nemzetközi jogból, amelynek része volt a szerződéskötés elmélete, egy félévig foglalkoztunk ezzel. Azt is *Bokorné dr. Szegő Hanna* tartotta, miként ezt a mostani órát is. Idén szeptemberben volt is egy óra ismétlés, amikor megpróbáltuk feleleveníteni a tavaly tanultakat, de a probléma akkor jelentkezett igazán, amikor elkezdtük a munka gyakorlati részét. Rögtön az első lépésnél elakadtunk, amikor a 11-féle szerződéstípusból ki kellett volna választanunk a megfelelőt — mondja *Péter.* Mi ugyanis rögtön egyezményt akartunk kötni, aztán kiderült, hogy a megállapodás lesz a megfelelő forma.

— Olyan kétoldalú szerződést kellett kötni, amely valamilyen élő probléma megoldására irányul, így egy osztrák—magyar, a Fertő-tó Átfogó Védelméről és Hasznosításáról szóló Megállapodást próbáltunk meg tető alá hozni — veszi át a szót *Tamás.* Aztán jött a fent említett probléma, hogy mi legyen az első betűje a szerződésnek. Felállítottuk a bizottságokat, ami úgy nézett ki, hogy mindkét oldalon 5—5 fő volt, egy delegációvezető, két delegált és két szakértő. A tanárnő az UNEP (az ENSZ környezetvédelmi szerve) képviselőjeként „szólt bele" a szerződéskötés menetébe. Végül is úgy indultunk el, hogy kaptunk néhány „valódi" szerződést vízügyi témában, rendelkezéseket, az osztrák, illetve a magyar belső jogról, megbízólevelet, hogy mégis tudjuk, hogyan néz ki egy ilyen megbízólevél. Aztán elkezdődött a munka: minden órára ki kellett dolgozni mindkét félnek egy-egy cikket, amiket aztán az órán megvitattunk.

— A Fertő tó határövezetben fekszik, ami a gyakorlatban ténylegesen is számos problémát okoz pl. egy nemzeti park létrehozása sem könnyű dolog. Éppen ezért a mi megállapodásunk hatálya kiterjedt a Fertő tó vízgyűjtő területére, a tájvédelmi körzetre, a nemzeti parkra és a természetes zónára, de tényleg a fő cél az volt, hogy létrehozzuk ezt a nemzeti parkot, és biztosítsuk ennek védelmét. Sokat tanultunk ebből, hiszen úgy kellett megfogalmazni a szöveget, hogy az érthető és világos legyen, azt is jelentse, amit mi akarunk és mindkét fél el is tudja fogadni; másrészt pedig a megállapodás önmagáért kell hogy beszéljen. Elég nehéz volt így összehozni, de most már csak az aláírás van hátra — foglalja össze *Péter.*

Mire ez a cikk megjelenik, már túl lesznek a „szerződő felek" az aláírás ünnepélyes pillanatain is. És ez azért jó, mert kikerülő friss diplomásokként legalább fogalmuk lesz arról, hogy egy „igazi, komoly" szerződéskötéskor mi legyen az első betű a papíron.

(vé)

Közgázos a román parlamentben

MÁTIS JENŐ, egyetemünk hallgatója volt a posztgraduális képzésen, a Széchenyi Szakkollégium tagja, idén ősztől a román parlament alsóházának képviselője. Legutóbbi budapesti látogatásakor a Berliner sörözőben — zsúfolt programja ellenére — szakított néhány percet a KÖZGAZDÁSZ számára. A vele készült interjút az alábbiakban adjuk közre.

— Milyen érzés volt átülni az egyetemi padsorokból a parlamenti székbe?

— Ez egy érdekes kérdés, többen feltették már. Tulajdonképpen félig-meddig még az egyetemi padsorokban érzem magam a román parlamentben is, habár az ottani székek sokkal kényelmetlenebbek. Mivel az igazi törvényalkotói munkát még nem kezdtük el, csak a ház belső választási procedúráit próbáltuk véghezvinni, nem látok nagy különbséget. Mindenesetre elég furcsa váltás volt diákból képviselővé avanzsálni — vagy degradálódni —, de majd az utókor eldönti, melyik bizonyult fontosabb státusnak.

— Más szempontból megközelítve a kérdést: milyen a büféje a bukaresti parlamentnek?

— Nem a legjobb. Néha még a képviselői fizetésekhez képest is elég borsos árakat produkálnak, de mostanában kezd javulni az állapot. Valószínűleg vezetőség- vagy cégváltás történhetett.

— Mivel szeretnél foglalkozni a parlamentben?

— Több kérdéskört próbálok lefedni. Mivel a Magyar Ifjúsági Szervezetek Szövetségén (MISZSZ) belül a külügyi vonalon tevékenykedtem, továbbra is külügyekkel szeretnék foglalkozni, annak ellenére, hogy nem sikerült a külügyi bizottságba bekerülnöm. A pénzügyi, költségvetési, és bankbizottságban dolgozom, tehát pénzügyi és gazdasági kérdésekkel kell elsősorban törődnöm. Ezenkívül az ifjúsági problematika tőlem mint MISZSZ-estől nem áll távol, sőt, ebből kifolyólag minden olyan kérdés, ami az ifjúsággal, az ifjúsági szervezetekkel és az Ifjúsági Minisztériummal kapcsolatos, érdekel annyira, hogy nem fogom hagyni, ha túlságosan nagy hibát akarnak elkövetni. Ezenkívül minden, a kisebbségeket érintő kérdés engem is érint.

— Rászoktál-e már a szivarra?

— Még nem, de többet cigarettázom, mint régebben.

— Hogy élted túl a kampányt?

— Eleinte nem sikerült úgy bonyolítani, ahogy szerettük volna. Tíz-egynéhány nappal a kampánycsend előtt végre megszántak a támogatóim, így elkezdődhetett az igazi munka, és egy elég színvonalas kampányt sikerült lezavarni. Mindenféle, Kolozsvárott és környékén újnak számító ötleteket vetettünk be, azt mondják, sikeresen. Kolozsvár főterén például szendvicsemberek reklámozták az RMDSZ-t. Ezenkívül több ezer lufit felfújtunk, ráfestettük az RMDSZ emblémáját és kisgyerekeknek osztogattuk. Szóval nyugati típusú kampányt csináltunk. A végén szerveztünk egy kampányzáró bulit, sokan még azóta is beszélnek róla.

— Ha jól tudom, a Századvég Politikai Iskolára is jársz, illetve a közgázon sem diplomáztál le. Hogyan tervezed tanulmányaid és a képviselői munka összehangolását?

— Az ilyen provokatív jellegű kérdésekre nem szoktam válaszolni, hogy ne hagyjak támadási felületet a román nacionalista sajtónak. Nem szeretnék a Romania Mare címoldalán szerepelni... Mindent félre tudnak értelmezni.

— Hogy néz ki egy Mátis Jenő nevű képviselő heti időbeosztása? Jelent-e problémát az otthontól való távolság?

— Ez sokak számára probléma. Ha Bukarestben szükséged van valamire, azt tuti biztos, hogy Kolozsváron hagytad, ha pedig otthon kell valami, az Bukarestben, a szállodai szobában maradt. Ezt a helyzetet még meg kell szokni.

Szóval, a hét úgy kezdődik, hogy hétfő reggel felrepülök Kolozsvárról Bukarestbe. Normálisan csütörtök délig tart a program, de már többször előfordult, hogy pénteken is ottmaradtunk.

— Milyenek a román repülőjáratok?

— Kis, 72 személyes gépek. Zsúfoltak, s a hangszigetelésük is elég gyengén megoldott, de még nem zuhantam le egyszer sem. Nagyváradról vagy Kolozsvárról egy óra alatt Bukarestbe érek.

— Nem túl drága mulatság?

— Parlamenti képviselők számára ingyenes, de egyébként nem drága: egy út 3000—4000 lej.

— Érdemes szerinted ellátogatni Bukarestbe?

— Mindenképpen, egyrészt, mert gyönyörű épületek maradtak meg a régi városrészben, másrészt, most olyan mozgalmas képet tud nyújtani, ami egy közép- vagy nyugat-európai számára egzotikumot jelent. Nagyon pezsgő kulturális élet folyik a városban, remek színdarabokat adnak, szóval megvan Bukarestnek is a maga varázsa. A közbiztonság, az persze nem valami jó.

— Korábban ígéretet tettél arra, hogy ha külügyminiszter leszel, akkor a szakkollégium nyári táborát a román külügyi szállóban rendezheti meg. Mikorra várható ez?

— Erre a kérdésre egyelőre csak halvány futurológiai tehetségem bizonyos morzsáit felhasználva tudok válaszolni: nem tudom, mikor fog a román demokrácia arra a szintre fejlődni, hogy el tudják fogadni, magyar ember is lehet külügyminiszter.

Salamon Csaba

Orvosi rendelés a vizsgaidőszakban

Szünetel az orvosi rendelés december 28. és december 31. között a rektori hivatallal történt egyeztetés alapján. Ügyeleti ellátás ebben az időszakban a IX., Haller utca 29-ben lesz, telefonszám: 113-1644. Az egyetemen január negyedikén kezdődik újra a rendelés. A rendelési idők változatlanok maradnak.

Az orvosi rendelő dolgozói

Hovatovább hova tovább Németország?

Bochum, alig pár kilométerre a holland határtól. Néhány nappal a möllni tragédia után. A hírekben általában első helyen szerepel az idegengyűlölet elleni harc, a jobboldali szélsőség visszaszorítása. Itt tanuló magyar egyetemisták mesélik, az uszodában összehaverkodtak az úszómesterrel, aztán amikor el akartak már menni, zavartan megkérdezte: Mondják, tényleg lehet itt valamiféle idegengyűlöletet érezni? Merthogy Keleten, ott igen, azt még meg is érti, no de itt, Nyugaton! A „Die Zeit" című hetilap egész oldalas írást közöl az amerikai fasisztákról. A rádióban egy jogász a jobboldali és baloldali szélsőségesek elleni fellépés különbözőségéről beszél, még hisz abban, hogy a szélsőjobboldaliak ellen hatásos lehet a keményebb fellépés.

Csendesen szemerkél az eső. A német parlament alig tizenvalahány ellenszavazattal elfogadja az EK alapdokumentumát. A rádióban *Kohl* beszél, nem hagyhatja ki a rasszizmus megnyilvánulásait, dübörgő taps a képviselőteremben, emellett egyre erőteljesebbek a politikusok tehetetlenségét felvető hangok. Aztán néhány nappal később, amikor már Rostock, Mölln nemcsak önmagáról szólt, a jegyzetíró a rádióban kerek perec kimondja: sajnos nincs másik Németország, sajnos nem tudtak a történelemből tanulni, kevés volt az eltelt negyvenvalahány év.

Egy rétegműsorban *David Stern* festő örül annak, hogy Budapesten kiállíthatott, azt mondja, a magyarok látását még nem szennyezte be a médiaáradat, így teljesen másként látnak képeket. Az egyetemi könyvesbolt előtt könyvek, *Petri, Hrabal*, németül, nagy kincsek. A tizedikről, ahol lakom, látni egy salakos focipályát, ahol a bíró kioszt egy piros, majd egy sárga lapot, később már csak a gól utáni örömöt látom.

Persze, itt is jön a karácsony, épülnek a díszletek, az áruházakban tömeg, egy lány a rádióban cinikusan a legnagyobb élvezetnek a bevásárlást mondja. Fásultság az arcokon, ingerültségnek, udvariasságnak semmi nyoma.

Honecker először mond hosszabb beszédet perében. Mondja a lány, aki Berlinbe visz minket, az öreg ugyanabban a börtönben ül, mint amikor kommunistaként ült. A történelem ismétli magát talán, a lány Weimarban született, 1989-ben az első hullámmal ment át az NSZK-ba, egyik testvére, ahogy szavaiból kitűnik, a fal lebontásának óráiban vesztette életét. Most Duisburgban dolgozik, azt mondja, ő nem akarja, hogy úgy nézzenek rá, mint a törökökre, nem akar külföldi lenni ebben az országban.

Délután beszélgetés a német republikánusok egyik vezetőjével. Téma: a külföldi-ellenesség. Nem lehet megfogni, hiába az élő adás, tudja, mibe nem szabad belemenni, azonnal el is felejt bizonyos kérdéseket. *Jürgen Habermas* azt írja többek között, hála istennek, a politikusok tehetetlensége mellett Németország egyik legérdemesebb hagyománya elevenedik meg újra az idegengyűlölet elleni tömeges demonstrációkban. A nép megint okosabb, mint vezetői. Cikkének címe mindennel többet mond: A szövetségi köztársaság második élethazugsága: Újra „normálisak" lettünk.

A téren aláírásgyűjtés a jobboldali szélsőségek ellen, a focisták akciója „Mein Freund ist ein Ausländer" (A barátom külföldi) óriási sikert arat. A téren már kirakodnak a karácsonyi árusok, lassan besötétedik. Legyen itt is mindenkinek nyugodt karácsony!

Manó

A szociológiai TEMPUS-program sikere

Az Európai Közösség 1990. május 7-i miniszertanácsi döntése alapján jóváhagyták a TEMPUS-programot (Trans-European Mobility Scheme for University Studies) a következő 5 évre. A határozat egy hároméves bevezetési szakaszt tartalmaz, ami 1990. július 7-én kezdődött el. A TEMPUS által nyújtott anyagi támogatás kizárólag Európán belüli tevékenységre használható fel, ami annyit jelent, hogy mindig részt kell vennie mind a kedvezményezett, mind a tagországok szervezeteinek. A támogatási program egyik fő célja, hogy segítséget nyújtson a kedvezményezett közép- és kelet-európai országok felsőoktatásügyének fejlesztéséhez és megújításához.

Ezen európai program keretén belül a Groningeni Rijksuniversiteit (Hollandia) és a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem a Bambergi Otto-Friedrich-Egyetem (Németország) vezetésével egy projektet indítványozott a

Megváltozott szociálstruktúra Európában, különös tekintettel a család és életszínvonal témára

tárgyban, amit az EK-bizottság az 1991/92-es tanévre megszavazott. Ezen szakasz sikeres befejezése után a bizottság további 170 ezer ECU-t bocsátott rendelkezésre az 1992/93-as tanévre a projekt folytatásához. Ezáltal mindhárom egyetem szociológiai szakáról 10-10 egyetemi hallgatónak és doktorjelöltnek nyílik lehetősége arra, hogy részt vegyen a *Szociálstruktúra és családi élet Európában* című három hónapos intenzív előadássorozaton a három egyetem valamelyikén.

A program koordinátora, *Vaskovics professzor* szerint a projekt célja egy közös tanítási program és tananyag kidolgozása az Életszínvonal/Mobilitás és Család témákban, valamint az idevonatkozó readerek és tankönyvek előállítása az európai országok és a nemzetközi szakirodalom adatai alapján.

Az ösztöndíjasokat bevezetik az életszínvonallal, mobilitással és családi élettel összefüggő, Európára vonatkozó összehasonlító adatok (újra-)elemzésébe és megismertetik őket a nemzetközi összehasonlító tanulmányok adatkezelésével. Ehhez először Budapesten indítottak előkészítő szemináriumokat és a magyar diákoknak és diáklányoknak mutatták be a modern szociáltudományos értékelőprogramok használatát. Az 1992/93-as tanévben Bambergben, Budapesten és Groningenben terveznek intenzív tanfolyamokat az ösztöndíjasok részére.

Szemtől szembe

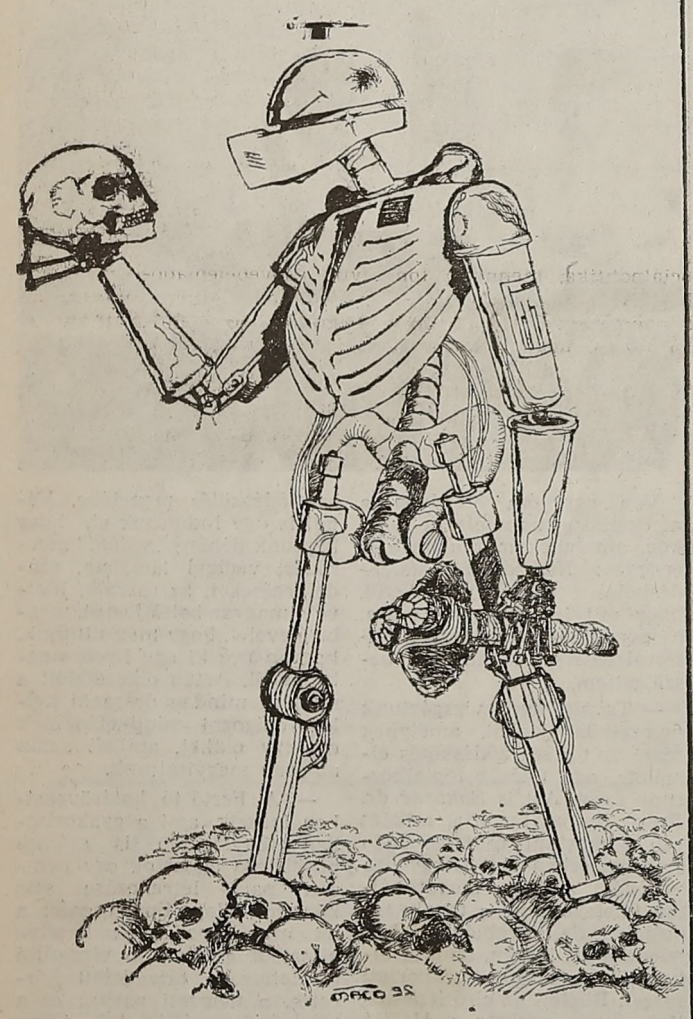

„Ember, küzdj, és bízva bízzál!"

Ki „zárkózik fel" kihez,
avagy a Nyugat kelet-közép-európaizálása

Az európai politikai fejlődés alternatíváinak azt szokták tartani, hogy a nyugati világ politikai demokráciája a saját szabályai szerint integrálja a kelet-közép-európai országok politikai rendszereit; vagy ez nem sikerül, s ez a régió marad a diktatúrából a demokráciába való átmenet meghatározatlan időre meghosszabbított periódusában (miközben a Nyugat halad tovább maga választotta útján).

A következőkben szeretnék egy harmadik lehetőségről szót ejteni.

Az első alternatíva egyenértékű annak feltételezésével, hogy Közép-Kelet-Európában is kialakulhat a nyugati társadalmakra jellemző nagy létszámú középosztály, mint a modern politikai demokráciák fenntartásában érdekelt és azok működtetésére képes réteg. Ez tehát azzal járna, hogy e régió népességének egy széles rétege feljebb lépne a társadalmi ranglétrán. Kérdés azonban, hogy e felzárkózás miatt kik szegényednének el? Számomra ugyanis úgy tűnik, hogy

az emberek zéró összegű játékot játszanak egymással

társadalmainkban: amennyivel feljebb jut valamelyik csoportjuk a világgazdaság, a világpolitika hierarchiájában, annyival kerül alacsonyabb helyre egy másik csoportjuk. Ennek a pesszimista feltételezésnek pontosan annyi alapja van, mint optimista ellentétpárjának. Alátámasztására elég annyit megemlíteni, hogy a civilizáció fejlődése egyáltalán nem vezetett a szociális különbségek csökkentéséhez. Az új erőforrások mindig javítják a felül lévők lehetőségeit, így — hacsak durva beavatkozással nem fosztjuk meg őket attól, hogy éljenek is

kezelhetetlen — „kamikáze" szemléletű — diktatúrák jöhetnek létre.

Marad a másik megoldás: a Nyugat a saját középosztályának szűkítésével lesz kénytelen megengedni, hogy Európa másik felén valamelyest bővüljön a középosztálybeliek száma. Ezt nem kerülheti el. Némi vérontást a Balkánon ezekkel — a szegénység enyhítésére sose lesz több erőforrásunk, mint amivel elvileg, már az ókortól kezdve, mindig is rendelkeztünk.

Álláspontunk szerint tehát Európa keleti felének középosztályosodásához valahol a világon valakiknek szegényedniük kellene. Ennek a szerepnek az eljátszására elvileg szóba jöhet a harmadik világ. Gyakorlatilag azonban nem. Az ottani középosztály (további) szűkítése ugyanis kiszámíthatatlan biztonsági kockázattal járna. A további elnyomorodásból atomfegyverrel rendelkező,

a világ középosztályi szerepének újraelosztásáért harcba szállni kész tömegek

hogy az egész kelet-közép-európai régió csalódjon a Nyugatban, azt nem engedheti meg magának.

Az úgynevezett szocialista rendszerek értelme politikai szempontból ugyanis az volt a Nyugat számára, hogy az ebbe a szférába tartozó országok és népességük kívül estek világrendszerén. Az itt élők nem voltak igazán benne abban a zéró összegű játszmában, amiben a világ többi része szerepelt. Kívül rekedtek voltak, akik abba a világba csak vágyakoztak. Vágyuk nem teljesülhetett, de ezért az országaikat megszálló szovjet hadsereget és saját kommunista pártjaikat okolták. A világ jobban élő részének semmiféle kötelezettsége vagy felelőssége nem volt velük szemben. „Nem tehetett arról", ami itt történt.

Azzal, hogy Kelet-Közép-Európa országai most „bekéredzkednek" a Nyugat világrendszerébe, az itt élő 100 milliós népesség teljes súlyával ránehezedik a Nyugatra,

Ezzel a tömeggel kell valamit kezdenie.

hisz a volt szovjet hadsereg, illetve az egyes országok volt egypártjainak apparátusai a továbbiakban nem teszik meg azt a szívességet, hogy egy tőle független, mesterkélt politikai rendszerben különítsék el az itt élő embereket. Ha a Nyugat szűk középosztályt engedélyezne, ezzel nyomorult helyzetben tartaná az itteni nemzeteket. Ez igen kockázatos állapot lenne, ám még ekkor is be kellene engednie egy bizonyos számú kelet-közép-európait a — most már — közös rendszer középrétegébe. Ezt, mint jeleztük, a saját középosztálya rovására kell megtennie.

Ráadásul a „minimálisnál" jóval szélesebb középosztály szükséges Európa keleti felén. Nem fordulhat szembe még egyszer diktatúrákba szerveződött egységes tömbként ez a régió a világ jobban élő részével. Szemben ugyanis a hidegháborúval, amikor az itt élők minden bajukért a szovjet rendszert okolták, s így inkább voltak elhallgattatott, passzív szövetségesei a Nyugatnak, mintsem ellenségei, ezúttal a világon elérhető jobb életlehetőségek egyenlőtlen elosztásáért korábbi ideáljukat tennék felelőssé. Politikai szempontból ebben az összeütközésben sorakoznának fel ezen az oldalon, úgy valahogy, ahogy azt a fasizált Németországban tették a II. világháború előtt. Az ebben rejlő kockázatot nem vállalhatja a Nyugat. Feltehetem fel is ismeri, hogy ez a tét.

Éppen ezért a saját középosztálya rovására akkora középréteget kell létrehoznia ebben a régióban, hogy ez az ellenséges egység ne jöhessen létre. (Ez jóval kevesebb, mint amit itt felzárkózásnak érzékelhetnénk.) A saját oldalukon szűkülő középosztály viszont rombolja saját demokráciájukat. A süllyedő irányba szorított csoportok ugyanis támadni fogják a politikai demokrácia intézményeit, hiszen az ezek kereteiben megvívott harc olyan vesztesei, akik kiszorulnak a középosztályból, azaz elvesztik a politikai érdekérvényesítés esélyét.

A volt „első" és „második" világ tehát a nagyobb politikai bizonytalanság földje lesz. Ennek a problémának a kezelésére kellene eszközöket keresni.

K. S.

Kétszáz forintért az emberségünket?

Már javában advent derekán járunk és a vásárlás hevében a vizsgák nyomasztó közelsége nem enged időt arra, hogy illően készüljünk az ünnepre. Egyre kevesebb erőnk marad arra, hogy akár saját magunkra odafigyeljünk, nemhogy mosolygósak, pihentek, vidámak, az ünnepi várakozással telten megbékéltek lehessünk.

Ezen tűnődve és az elsikkadó lehetőségeket sajnálva mentem felvenni az indexemet a dékáni hivatalba. A társadalomtudományi kar előadója betegség miatt nem volt ott, de a szobában dolgozó kolléganő instrukciói alapján nagy nehezen ráleltem az indexemre. Arra a kérdésére, hogy leadtam-e az egyéni tantervemet, naiv természetességgel igennel feleltem, de hamar rájöttem, hogy ezt a választ olyan jóhiszeműség feltételezte, amely teljesen alaptalan volt. Ugyanis nem találtam meg a tantervemet a pakliban.

— Na de ez, hogy lehet, hiszen én leadtam! Még múlt hét pénteken leadtam! — fakadtam ki, mert valóban nem értettem a helyzetet.

Ekkor tudtam meg, hogy azokat az egyéni tanterveket, melyeket a diákok az ajtó melletti polcon gyűjtöttek össze (akkorra már egy vaskos köteg jött össze), mivel éppen nem volt fogadóóra, szóval ezeket a tanrendeket nem hajlandók elfogadni.

— De hát itt vannak, legalább most tessék őket bevenni - kérleltem a hölgyet, abban reménykedve, hogy ha máskor nem is, de most karácsony előtt megszánja az amúgy is túlterhelt egyetemistákat. De mint megtudtam, ez nem eljárás, hogy a tanulók csak úgy otthagyják az egyéni tanterveiket. Ő azokhoz nem hajlandó hozzányúlni!

— Érdekes — tűnődtem —, hogy az előző két évben, a szomszédos szobában ez sohasem volt gond, ott minden alkalommal be tudták gyűjteni az ajtó melletti ládában hagyott tanterveket. Sőt ez olyan megszokottá vált, hogy azok, akik most évfolyamot (és persze dékáni hivatalt) váltottak, nem is sejthették, hogy ezekkel együtt a jól bevált szokások is megváltoztak.

Ezután egy 200 forintos csekk mellé azt a jó tanácsot kaptam, hogy ezentúl tartsam be a határidőt és az eljárás menetét.

Miután kijöttem, az előadó hölgy is kijött, bezárta az ajtót és elment, holott még egy bő fél óra hátra volt abból a másfélből, amelyet nagyvonalúan a tanulókra szánnak péntekenként. Ballagva lefelé a lépcsőn, csekkel a kezemben azon tűnődtem, hogy az a hallgató, aki tudja, hogy csakis félfogadási időben adhatja le a tantervét, az is értetlenül állna most a folyosón, szemezve a bezárt hivatali ajtóval, s talán letenné a papirost arra a kupacra, amelyet gyanútlan évfolyamtársai kezdtek gyűjteni, az ajtó melletti polcon.

★

A történteken megütközve, kiábrándultan meséltem el jó pár évfolyamtársamnak, hogy mi történt. Ők egytől egyig azt felelték, hogy hasonló bánásmódban részesültek és messzemenőkig megértenek. Ezek szerint az érzéketlenség nem csupán rám volt ilyen sokkoló hatással, no de hát ilyenkor, karácsony előtt mindenki érzékenyebb...

Lukács Gábor
III. évf.
ált. társadalomtudományi kar

Tudományos és technológiai attaséi posztok betöltésére

Pályázat

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Külügyminisztériummal egyetértésben pályázatot hirdet magyar nagykövetségek tudományos és technológiai — TÉT — attaséi munkaköröknek betöltésére.

Pályázati feltételek:

— természettudományos, műszaki vagy közgazdasági felsőfokú végzettség,
— felsőfokú angol, német vagy francia nyelvtudás,
— külpolitikai felkészültség,
— jó kommunikációs készség,
— magyar állampolgárság,
— büntetlen előélet,
— 55 év alatti életkor.

Jelentkezési határidő: 1992. december 21.

Bővebb információt a nemzetközi kapcsolatok osztályán.

Egyetemi tanácsülés volt

(Folytatás az 1. oldalról)

Az egyetemi tanács *bizottságot hozott létre a diploma kiadásának szabályozására.* A bizottság tagjai *Varjas Pál*, a *dékánok, a HT képviselője és Törökné Papp Kornélia.*

Az „okleveles közgazda" szakképesítést nyújtó, *munka melletti képzés indítására* javaslatot terjesztett elő *Mészáros Tamás* dékán. Többen *üdvözölték a képzés újraindítását*, mert úgy vélték, korábban hiba volt ennek elsorvasztása. *A vita a fejkvóta igénye, illetve a tandíj szedése kapcsán alakult ki.* Elhangzott az is, hogyha nincs meg az anyagi fedezete a munka melletti képzésnek, akkor azt nem lehet megszavazni, ha a minisztérium nem ad fejkvótát, akkor tandíjat kell szedni. *A munka melletti képzést az egyetemi tanács elfogadta 14 igen, 0 nem és 3 tartózkodással.*

A Ph. D. típusú doktori képzés alapelveire és szervezeti keretére tett vázlatos javaslatot Zalai Ernő előterjesztése. Szó volt a Ph. D. követelményrendszeréről, a nívó fokozásáról, a finanszírozási kérdésekről, továbbá arról, hogy *a kisdoktori, amely nem tudományos fokozat, továbbra is megmarad.* Az egyetemi tanács az előterjesztéssel egyetértett azzal a kikötéssel, hogy *a tudományos bizottság mindent tegyen meg azért, hogy szeptembertől megindulhasson a Ph. D. képzés.*

Az oktatók munkájának és a tantárgyak oktatásának hallgatói véleményezéséről szóló előterjesztést, melyet ugyancsak egy rektori munkabizottság készített el. *Kerékgyártó Györgyné, a bizottság vezetője ismertette.* Az anyag javasolta *a hallgatói véleményezés* új rendszerét, a bizottság a központi kérdőíves véleménykérés *két típusára tett javaslatot. Az egyik* kérdőívtípus *az első három évfolyam tárgyait oktató tanárok munkájáról készít felmérést*, viszonylag egyszerűbb, általánosabb jellegű kérdések alapján. *A másik* összetettebb, viszonylag terjedelmes kérdőív *az ötödév végén tájékozódik átfogó jelleggel* az oktatás egészéről (a tantárgyakról, tananyagokról, a számonkérésről és érintőlegesen az oktatókról).

A vitában a HT a tanári munka értékelésének nyilvánosságra hozatalát kérte. Dobák Miklós tanszékvezető külföldi tapasztalataira hivatkozva *javasolta az oktatók publikációit, iskolateremtő képességét ismertető anyagot is csatolni a véleményezés mellé, amely bizonyos szempontból védelmet is jelent az oktatók számára.* A javaslatot a rektor elfogadta, és felkérte Dobák Miklóst annak részletes kidolgozására. Nem döntött az egyetemi tanács arról, hogy nyilvánosságra hozzák-e az oktatói munka értékelését, amelyre egy későbbi időpontban visszatérnek. *A kérdőíves felmérés előterjesztést az egyetemi tanács 1 tartózkodással elfogadta.*

Az egyetemi tanács *felújította a tudományos doktori* tanácsot.

Egy korábbi egyetemi tanácson már szerepelt *a speciális képzés. Akkor a testület néhány kérdés átgondolására kérte fel a speciális tantervű képzés bizottságát.* A mostani ülésen az egyetemi tanács *elfogadta* a — jelenlegi *első évfolyam számára indított* — speciális tantervű képzés programját. A javaslatban *megerősítették a speciális képzésre meghatározott 100 pontot*, illetve azt, hogy a *tapasztalatokra a következő tanévi operatív tanterv készítésénél visszatérnek.* Javasolták továbbá, hogy *hozzanak létre egy bizottságot, amely megvizsgálja, hogy a normál szintű képzésben milyen plusz teljesítési lehetőséget tud biztosítani a hallgatóknak az egyetem több tárgy bevonásával.* A bizottság munkájának majdani eredményeit az egyetemi tanács elé kell vinni. *A rektori bizottság beszámolóját a tanács elfogadta.*

Végezetül az egyetem főtitkára, *Varjas Pál* bejelentette, a jövőben rendszeresebbé válik az egyetemi tanács munkája, tervezhetővé az egyetemi tanácsülések időpontja. Legközelebb *január 21-én lesz egyetemi tanácsülés.* Befejezésül kellemes ünnepeket kívánt az egyetemi tanács minden tagjának és dolgozójának. **H. E.**

Kari vita a spec. képzésről

A speciális képzéssel és bérügyekkel foglalkozott legutóbbi ülésén a közgazdasági kar tanácsa. Az első téma igazán simának tűnt, hiszen olyan dokumentum megvitatásáról volt szó, amit az egyetemi tanács már elfogadott, tehát fölöslegesnek tartották a kari tanácson újra tárgyalni a témát. A vita aztán alapkérdéseket hozott felszínre: A speciális képzés programjába kizárólag matematikai tárgyak szerepelnek emelt óraszámban, ez fölvetette, hogy vajon tényleg ettől lesz-e minőségibb az ott folyó oktatás. A főleg *Bánfi Tamás* és *Dancs János* között folyó polémiában utóbbi kijelentette: *A publicisztikát ne keverjük össze a tudománnyal, mire Bánfi párhuzamot vont az efféle fölfogás és a kar alacsony hallgatói létszáma között, és meglebbentette, hogy a pénzügyi tanszék lassan megfontolhatná, hogy másik karhoz csatlakozik.* Dancs szerint abban az esetben a közgazdasági kar alapíthatna egy új pénzügyi tanszéket, mire Bánfi: igen, végül is az egész kar átalakulhat matematikai intézetté, aminek speciális matematikai-pénzügyi, matematikai-világgazdasági s a többi tanszékeiként működik majd az egész. Egy másik alapkérdés az erőviszonyok ügye volt: egyetértés mutatkozott ugyanis abban, hogy a speciális képzésért beígért 100 pluszpont a tervezettnél több diákot vonzott, s abban is, hogy *a diákok érdekeiket érvényesítve fölemeltették a puhának bizonyuló létszámkeretet.* Ez fölvetette a *ki diktál az egyetemen kérdését*, s például *Kopányi Mihály azt vetitette előre*, hogy a mostani precedens alapján *gomba módra és ellenőrizhetetlenül fognak szaporodni a pluszpontot kínáló ilyen-olyan speciális programok.* Aggályosnak bizonyult a képzés részleteinek hiánya is.

A létszám- és bérgazdálkodást nem azért tárgyalta a testület, mintha mód volna átfogó bérrendezésre vagy béralkura a kormánnyal, hanem azért, mert *küszöbön áll e terület decentralizálása az egyetemen belül*, s ez házon belüli átcsoportosítások, korrekciók lehetőségét teremti meg. A kari helyzet elemzése azt mutatja, hogy a *tanársegédi átlagfizetés 17 304 forint* (miközben a *legalacsonyabb 12 600, a legmagasabb 21 900*), *az adjunktusi átlag 25 623 (minimum = 17 000, maximum = 32 400), a docensek átlaga 32 095 (minimum = 20 000, maximum = 57 800), az egyetemi tanárok az akadémikusok beszámítása nélkül* átlagosan *45 488 forintos* alapfizetést kapnak *(minimum = 34 700, maximum = 58 000).* Egyetértés mutatkozott abban, hogy ezek *a bérek megalázóan alacsonyak.* Szembeötlő ugyanakkor, milyen szűk máris a skála, azaz *a professzorok arányában mily kevéssel kapnak többet a többieknél.* A kirajzolódó tendencia pedig továbbra is ez: *még összébb nyomni a sávokat, azaz fölülről elvenni vagy nem adni, azért, hogy alul egy kicsit javuljon a helyzet.* Elhangzott, hogy a gazdasági dolgozók béreinek ismerete nélkül az egész tárgyalásnak semmi értelme.

Megfogalmazódott, hogy ezek a számok alátámasztják, *miért vált az egyetem mára „potyautas rendszerré"*, azaz olyanná, ahová alapvetően azért szegődnek az emberek, mert se dolgozni, se kutatni, se oktatni nem akarnak, de kapnak egy szobát ebben a szép házban, használják az eszközöket, fogadják kül- és belföldi vendégeiket. Elhangzott az is, hogy ez az oktatás szétrombolását alátámasztó bérszint és bérszerkezet.

A kari tanács egyik témát sem döntési céllal tárgyalta.

m.

Aki a Práger-díjat alapította

A legszebb pillanatok a tanévnyitó ünnepségen, amikor a díjakat átadják. E percek örömteliségét csak fokozza, amikor a Práger-díjasok kerülnek sorra. Az ünneplő közönség megkülönböztetett figyelemmel kíséri, mert ők azok, akik egy másik nagy feladatra is vállalkoztak, a családalapításra, a gyermenevelésre. Egy szolid külsejű, középkorú férfi jelenik meg a tanévnyitón. Ő adja át a díjat, Práger László, az alapítvány létrehozója, akit szerettünk volna megismerni és bemutatni olvasóinknak. Felkerestük hát munkahelyén, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumában, ahol a nemzetközi pénzügyek főosztályának vezetője. Práger László 49 éves. Két gyermek (Anna és Péter) apja.

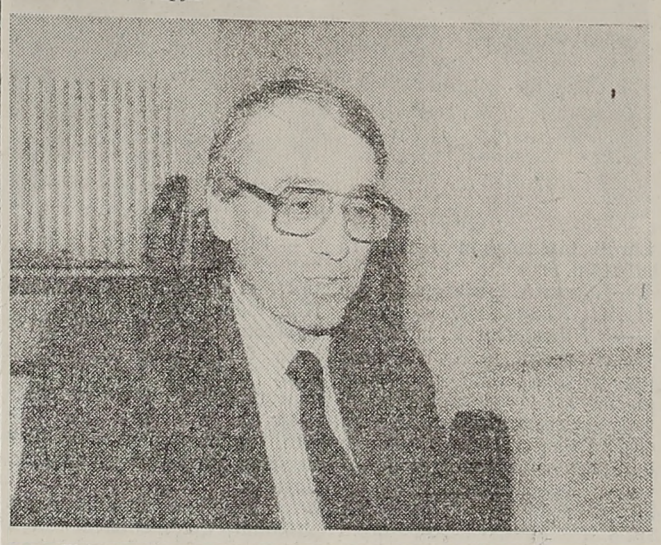

— *Először is engedje meg, hogy gratuláljak címzetes egyetemi tanári kinevezéséhez, melyről december 9-én hozott határozatot az egyetemi tanács.*

Az ön életének eddigi munkásságában, mint fő verőér jelenik meg a szociális kérdések iránti érzékenység. Mi ennek a magyarázata?

— Az ember lényéhez hozzá tartozik a szociális érzék. Azt hiszem, a családi indíttatásom ezt csak erősítette. Háború közben születtem. Szüleim nagyon egyszerű emberek voltak, apám mészáros, anyám varrónő. Reggeltől estig dolgoztak, így aztán amikor megszülettem, átadtak a velünk egy házban lakó nagynénémhez, aki „háztartásbeli" volt, hogy legyek egy hétig nála. Az egy hétből 25 év lett. Sőt, amikor megházasodtam, még négy évig laktunk ott, míg egy kis lakásra összegyűjtöttük a pénzt. Mondhatom, hogy szorosabb kapcsolatot és hálát érzek a nevelőszüleim iránt, mint egy normál szülő iránt érez az ember, mert hiszen a szülőnek kötelessége, hogy fölnevelje a gyermekét, én viszont azt éreztem, hogy valaki olyasmit adott 25-30 éven keresztül, ami nem volt kötelessége.

— *Ön a piaristáknál érettségizett. Hogy történt, hogy mégis egy olyan egyetemet választott továbbtanulása céljául, mint a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, ahol a vallással szemben egy teljesen ellentétes ideológiát hirdettek?*

— A piaristákhoz a nevelőszüleim írattak be, akik vallásosak voltak, s egyszerű emberek lévén a fő szempontjuk volt az is, hogy a lakóhelyhez legközelebb eső iskolába járjak. Így kerültem a piaristákhoz. Érdekes volt ott tapasztalnom, hogy bármilyen fontos is volt számukra a vallás, szét tudták választani az egyházi és az állami nevelést, amiről ma nagyon sok vita van, hogy összekeveredik-e az iskola és az egyház. A hit mellett viszont belémoltották a mindenben való kétkedést, a kritikus szemléletet, nyilvánvalóan tudatosan, és ez megmaradt egész életem során.

Hogy jutottam el a közgazdasági egyetemre? Nagyon szerettem írni. A Közgazdász című egyetemi lapban egy csomó írásom jelent meg, főleg humoreszkek, de komolyabb dolgokat is írtam. Újságíró szerettem volna lenni, viszont a piarista gimnáziumból nem lehetett bejutni a bölcsészetre. Sőt, még a közgazdasági egyetemre sem. Jó kosárlabdázó voltam, alacsony termetem ellenére, és a csapatom, a Csepel Autó egy kényelmes irodista állást ajánlott, de én

inkább a fizikai munkát választottam.

Így lettem az Iskolai Taneszközök Gyárában anyagmozgató, aztán előrelépve alumíniumöntő, amit máig sem bántam meg. Erőt adott a későbbi években is, hogy láttam, hogyan dolgoznak az emberek, jobban megértettem, hogy mit jelent a fizikai munka. Olyan összetartást később az életemben nagyon keveset éreztem, meg láttam, mint a munkások között. Sovány, de elég erős fiatalember voltam, és a gyárban két-hárommázsás dolgokat kellett cipelni. Észrevettem, hogy a velem szemben álló anyagmozgató kollégám, aki 150 kilós volt, direkt úgy tartotta azt a hallatlan nagy súlyt, hogy rám csak annak az egyharmada esett. Később, darabbérben kellett dolgoznom. Látták a kollégák, hogy az első hetekben nem tudom megcsinálni a normát, hát két órát elcsíptek a saját munkaidejükből, és besegítettek, hogy elérjem azt a fizetést, amiből segíteni tudtam a meglehetősen szegény családomat. Az itt tapasztalt segítőkészség vezérelt későbbi munkám során is, amikor igyekeztem a fiatalokat magam köré gyűjteni, és támogatni őket a munkában. Az akkori fiatalok ma már mind komoly beosztásban vannak. Ebben az igyekezetemben egy picit benne van annak az egyéves segédmunkás életemnek a tapasztalata.

Egy év után gondoltam, elvégzem a közgazdasági egyetemet, és majd valamilyen szakíró vagy újságíró leszek.

— *Milyen emlékei vannak a diákéletről?*

— Az első két évben az egyetemen nagyon vásott gyerek voltam. Az átlagosztályzatom kb. hármas volt.

Eleinte nem érdekelt az egyetem. Nem nagyon szerettem az olyan általános tantárgyakat, mint a pg, a filozófia egyes részei, különösen ahogy azt oktatták. Aztán harmadév elején hirtelen megváltozott a helyzet. Egycsapásra kitűnő lettem. Ebben benne volt az is, hogy akkorra már érdekeltek a szaktárgyak, és persze, belejátszott a szerencse is. Közben megszerettem a közgazdaságot, és akkor már nem is gondoltam az újságírásra, közgazdász akartam lenni. 1966-ban végeztem, együtt a feleségemmel, és az egyetemi szakvizsgája után néhány nappal házasodtunk össze. Rá két évre megírtam a doktori disszertációm, és akkor jött létre az a komoly kapcsolat a külker. tanszékkel, ami azóta is tart. 81-ben az egyetem címzetes docense lettem. Rengeteg szakszemináriumot vezettem. Akkor 6-8 hallgató volt egy szemináriumban, és két éven keresztül kellett segíteni őket a szakdolgozat elkészítésében. Magas beosztásom ellenére 10-15 évig meg tudtam magamnak engedni, hogy hetente vagy havonta egy-két alkalommal bejárjak az egyetemre, és ezt nagyon szerettem csinálni.

Az ember minél idősebb lesz, egyre konzervatívabb a gondolkodása. Ezért is éreztem szükségét annak, hogy fiatalokkal vegyem magam körül, akiknek a friss gondolkodásán és kritikai szellemén le lehetett mérni a napi munkámat. A szakszemináriumokban részt vevő hallgatók közül volt, akit magam mellé vettem munkatársnak, és ezek a szaknekem is két családom van. Írtam hát egy levelet az akkori rektornak, hogy elfogadna-e egy ilyen alapítványt, amely szociális támogatást nyújtana a hallgatóknak. A 300 ezer forint nettó összege 100-150 ezer forint volt. Ez lett az alapítvány indulótőkéje. Hogy pontosan milyen is legyen az alapítvány, abban nagyon sok segítséget kaptam *Kupcsik József* rektorhelyettestől, akivel kidolgoztuk a részleteket. Nem az volt a célunk, hogy ezt a szociális támogatást a legjobb tanuló kapja, hanem, hogy olyan réteghez jusson el, akinek ez az összeg valóban segítségére lesz.

— *Milyen összeget jelent a Párger-díj?*

— Ez általában az alapítvány összegének éves kamata, amit egy összegben adományozunk a hallgatónak, és ez 25 ezer forint körüli összeg. Az inflációt ellensúlyozva, évente, ha szerényen is, de gyarapítom az alapítványt. Hogy az elmúlt évben is és idén is megmaradt, sőt bővült ez az ösztöndíj, az a rektornak, *Andorka Rudolfnak* is köszönhető. Az egyetem az alapítvány összegét kiegészítette, és ezzel hozzájárult, hogy az idei tanévben két családon tudtunk segíteni.

— *A Práger-díjasok közül volt-e már olyan, aki felkereste?*

— Nem keresett fel senki. De nem is hiszem, hogy kellene. Szerintem az a természetes, ahogy ez most történik, hogy minden különösebb felhajtás nélkül, de személyesen adhatom át a diákanyának, vagy diákapának ezt az összeget és ott halkan egy-két mondatot elmondhatok, a saját életemre is visszagondolva, hogyha nem is olyan sok ez az összeg, de adjon valamilyen erőt és legyen kitartása, hogy e nehéz gazdasági körülmények mellett is az egy, vagy két gyerekét fölnevelhesse. És nekem ez az egy perc elég.

H. E.

mai, emberi kapcsolatok a mai napig élnek.

— *Jelenleg is tanít az egyetemen?*

— Folyamatosan nem. Az elmúlt 5 évben több egyetemi tankönyvkészítési munkában vettem részt. Ezenkívül rendszeresen tagja vagyok az államvizsgáztató bizottságnak, újabban mint elnök, doktori, kandidátusi, aspiránsvezetői munkát végzek.

Az államvizsgáknál általában az érdekel, hogy az a 6-7 fiatal,

aki vizsgázik, mennyire tartja a kontaktust az élettel.

Nem is annyira a tételes tudásra vagyok kíváncsi, sokkal inkább a logikai gondolkodásra. Nagyon szeretek például olyan kérdést feltenni, ami nincs tételesen az anyagban. Mindig azt szoktam mondani, lehet, hogy a száz százalékból csak húsz százalékra tud válaszolni az illető, de ettől még ötös lehet a felelet. Mert ha logikus a válasza, abból látja az ember, hogy az illető a gyakorlatban jó közgazdász lesz.

— *Ön elég sok helyen volt vezető. Nem érzi hátrányát a gyakori változtatásnak?*

— Inkább azt mondanám, hogy rossz, de szükséges. Lehet, hogy egy vagy talán két

a változások nemcsak velem fordulnak elő,

ez a kornak, a vagy jó, vagy elviselendő vagy küzdelmet jelentő változásai. Ha egy dologra büszke vagyok az az, hogy az elmúlt 10 évben etikailag és szakmailag olyan dolgokat tudtam mondani és tenni, amiért — anélkül, hogy bármilyen politikai elkötelezettségem lenne — szakmai alapon a miniszterem érdemesnek tartott arra, hogy a minisztériumon belül az egyik legfontosabb főosztály, a nemzetközi pénzügyek főosztályának vezetésére felkérjen. Ebben azt látom, hogy az elmúlt években olyan szakmai munkát nyújtottam, ami nem múlandó, politikailag semleges és megállja a helyét.

ember nélkül soha nem lehet közgazdaságról gondolkodni, írni.

Azt próbáltam egy vállalaton belüli konkrétumokon bemutatni, hogy mennyire fontos a szociálpolitika, mennyire fontosak a humán kapcsolatok. Azt azért hangsúlyoztam, hogy nem biztos, hogy mindezt a vállalatoknál kell megvalósítani, az pedig biztos, hogy a politikai funkciókat le kell választani. De ami a lényeg: a vállalat szerves valami, nem csupán a robotok által irányított, robotok által végzett munka.

elkezdtem a nyitottság elméletével foglalkozni.

Kádár Béla, mostani miniszterem a gazdasági nyitottságról írt doktori értekezést. Én erre próbáltam építeni, de túllépve a gazdaságon, a nyitottság alatt a humán nyitottságot, a kultúrának a nyitottságát, az emberi kapcsolatok nyitottságát egy komplex nyitottságban fogtam föl. Ebben az időben ez egy eléggé új gondolat volt. Kétéves vita alakult ki a Közgazdasági Szemlében, több írásom jelent meg erről itthon és az Egyesült Államokban, ami által jobb lett a tudományos ismertségem is. E két periódusban végzett munkámért kaptam meg a nagydoktori címet.

— *Milyen elhatározásból született az az alapítvány, amely az ön nevét hordja, és amivel éppen a mi egyetemünk gyermekes hallgatóit igyekszik segíteni?*

— Ez a gondolat akkor jutott eszembe, amikor 1989-ben az Erdért Vállalat vezérigazgató-helyettese voltam. Akkor, ott egy hallatlan nagy fél éves prémiumot fizettek ki ötven embernek, köztük nekem is, amit nem tartottam igazságosnak, nemcsak a nagysága miatt, hanem azért, mert kimondottan a vállalat monopolhelyzetéből adódott ez a nyereség, és nem egy tisztességes piaci magatartásból. Úgy gondoltam először, hogy ezt nem tisztességes felvenni. De aztán eszembe jutott az egyetem. Az elhatározásomban talán modanom sem kell

az is vezetett, hogy nagyon szeretem a gyerekeket.

— *Milyen kapcsolata van a tudományos élettel?*

— Amikor 1990-ben az akadémiához fordultam nagydoktori kérelemmel, rendhagyó módon nem egy értekezést adtam be, hanem azt kértem, hogy az 1981-től eltelt 10 évi munkámnak az eredményét vizsgálja meg. Ez a 10 év két periódusra tagolódik. 81—85-ig és 85—90-ig. Az első periódusban központi kérdésnek tekintettem — ahogy a megjelent könyvem címe is mutatja, Gazdaságon innen és túl — a gazdaságot, a szociológiát, a közgazdaságnak az összefüggéseit a humán vonatkozásokkal. Az az elvem, hogy

A szociálpolitika helye mindig érdekelt. Nagyon szerettem volna egy családi (személyi) jövedelemadó-rendszert kialakítani. Ezért mindent megtettem az elmúlt pár évben, amikor ez a törvény megszületett. Sajnos, a gyerekek létszámát megfelelően figyelembe vevő személyi jövedelemadó-rendszer mégsem jött létre. Ezt az egyik legnagyobb kudarcomnak érzem.

A második periódusban, 85-től kezdve

Amerikából jöttem

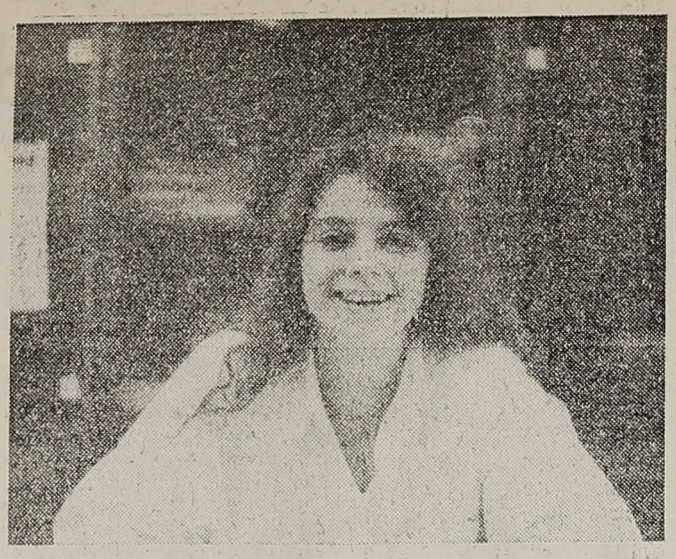

Enyhén töri a nyelvünket, de csak ritkán keresi a magyar megfelelőt, pedig 15 évig élt Kanadában. Éppen négyéves volt amikor elhagyta szüleivel Magyarországot. Ez a pergő beszédű, kedves fiatal lány, Miklósi Annamária, az ISC elsőéves hallgatója.

— *Mi történt veled a kanadai kintléted alatt?*

— Calgaryban elvégeztem az általános iskolát, majd francia gimnáziumba iratkoztam Quibeck-ben. A kanadai iskolarendszer szerint az érettségire 17 éves koromban került sor. Aki viszont ott tovább akar tanulni, annak az érettségi után két évig még egyetemi előkészítőre kell járni. Én egy nagyon jó, privát angol előkészítőn vettem részt, mivel közgazdasági egyetemen szerettem volna továbbtanulni. Makrót és mikrót tanultam az előkészítőn, sok tanulmányt, esszét kellett írnom, szóval meglehetősen telített volt az elmúlt két évem. És amikor arról volt szó, hogy most már beiratkozhatok az egytemre, akkor Magyarországra jöttem.

— *Hogy került erre sor?*

— Édesapám, aki mint könyv- és lapkiadó a Nyugati Magyarság címen megjelenő újságját Magyarországon is kiadja, most már két éve. Az alkalmazottaival azonban nem volt megelégedve, és úgy határozott, ezt hazajön rendbetenni. Így történt, hogy én is a családdal jöttem, mert kíváncsi voltam arra, milyen Magyarországon az élet.

— *Ez volt az első alkalom, hogy 15 év után hazajöttél?*

— Nem. 12 éves korom óta a nyarakat rendszeresen Magyarországon töltöm. Többször is részt vettem Sárospatakon a külföldi diákok részére rendezett tanfolyamon. Itt magyar történelmet, irodalmat tanultunk, kitűnő tanároktól. Kisebb regényeket, novellákat olvasgattunk. Mondhatom, hogy nincs még egy ilyen csodálatosan szép nyelv, mint a magyar. De voltam táborban a Balaton mellett is.

— *És, hogy lettél hallgatója az ISC-nek?*

— Édesapám hívta fel rá a figyelmemet. Szeretek idejárni. Talán a matematikával van egyedül egy kis problémám. A csoportban rajtam kívül még öten tudnak magyarul. Mi a magyar nyelv helyett, magyar történelmet tanulunk. Az egyetlen problémánk, hogy el vagyunk különítve a magyar diákoktól. Az ISC eddig nem teremtett alkalmat arra, hogy összejöjjünk velük. Pedig mi nagyon szeretnénk beilleszkedni a magyar valóságba, és ez pedig csak úgy lehetséges, ha az egyetemi közösségekkel kapcsolatba lépünk. De azt hiszem ez kölcsönösen előnyös lenne nemcsak nekünk, hanem a magyar diákoknak is, gondolok az angolnyelv-tanulásra. Mert a kötött nyelvóráknál sokkal eredményesebb a nyelvgyakorlás, ha közvetlen baráti társaságban nyílik rá alkalom.

— *Nincs hiányérzeted, hogy eljöttél Kanadából?*

— Nincs, mert bármikor visszamehetek. Egyelőre ugyanis még nem döntöttem el, hogy itt maradok végleg, vagy visszamegyek. Minden előfordulhat. Hiányoznak a barátaim és hiányolom a kanadai friss levegőt. Ott csodálatosan szép hegyek és erdők vannak. Montrealban, noha kétmillión felüli nagyváros, mégis az élet nyugalmasabb, csendesebb mint itt. De ez egyáltalán nem hiányzik. Megmondom őszintén, nagyon jól érzem magam itt. Ami pedig kifejezetten nem hiányzik, az a kanadai hideg. A barátnőm írta levélben, hogy ott már októberben leesett a hó.

— *Hogy éltetek Kanadában?*

— Eleinte nehéz volt a helyzetünk, mert kint nem fogadták el apám diplomáját. Könyvtáros lett a Calgary Egyetem könyvtárában. Később újságíróskodott, mielőtt saját vállalata lett. Itt Magyarországon, ha valaki megtudja, hogy Amerikából jöttem, rögtön arra gondol, hogy nagyon gazdagok vagyunk. Ugyanis abban a tévhitben élnek nagyon sokan, hogy ott szökőkút, úszómedence van a házban, gyönyörű ruhákban járnak az emberek, este csak pezsgőt isznak, mint a Dallasban vagy a Twin Peaksben. Pedig hát Kanadában is sok a szegény. Noha nem annyira szegények, hogy ne tudnának megélni, mert gondoskodik róluk az állam. Mi jól éltünk, de nem tartoztunk a gazdagok közé. Sok magyar családdal tartottuk a kapcsolatot. Innen az a tapasztalatom, hogy érdekes mód, míg Magyarországról szinte mindenki Amerikába vágyódik, a lehetőségek világába, addig az ameriaiaknak sokkal szimpatikusabb az európai életforma. Nem egy kanadai ismerősünkkel fordult elő, hogy Európába, Magyarországra küldték a gyerekűket tanulni, aki aztán nem akart hazamenni. Ösztöndíjat szerzett, hogy továbbra is itt tanulhasson. Ennek az a magyarázata, hogy itt közvetlenebbek, melegebbek az emberi kapcsolatok és ez vonzó az amerikaiak számára. Az a tapasztalatom, hogy Magyarországon tudnak élni az emberek. Kanadában több a pénz, de gyakran még a gazdagok élete is meglehetősen üres, azáltal, hogy ott mindenki csak magával törődik.

— *Körülbelül felsoroltad, hogy mi az ami vonzó számodra Magyarországon.*

— Számomra szinte minden vonzó itt. Nekem nagyon tetszenek a házak a tájak. Kicsi az ország, de olyan minden egyes része, mint egy kis ékszerdoboz.

— *Te nagyon helyes lány vagy. Nem hagytál Kanadában egy szorosabb kapcsolatot?*

— De igen. Nem sokkal az utazásom előtt ismerkedtem meg egy szlovén fiúval, aki a zenekarával volt leszerződve Kanadában. Biokémikus eredetileg. Talán lesz itt is alkalmunk Európában találkozni. Meg kell azonban mondanom, hogy nekem nagyon tetszenek a magyar fiúk. Kedvesek, előzékenyek, jó humorúak. Kanadában nem szokás például, hogy egy fiú előre engedjen egy lányt, hogy virágot vegyen neki. Ezek számomra meglepetések voltak itt. Aztán az is nagyon tetszik, hogy majdnem minden utcasarkon van egy virágárus. Az viszont már kevésbé tetszik, hogy mennek fel az árak. Míg egy-két évvel ezelőtt, amit akartam megvehettem, ma már erről szó sincs. Lassan csak az amerikai és a német turisták tudnak vásárolni. Feltétlenül változnia kell ennek a helyzetnek. Talán nem vagyok egyetlen azzal az észrevételemmel sem, hogy úgy tapasztaltam két évvel ezelőtt itt sokkal inkább voltak magyarok az emberek, mint ma. Sajnos, a sok nyugati, amerikai hatás következtében ez már nem a régi.

— *Mivel foglalkozol a szabadidődben?*

— Sokat járok színházba, a közeljövőben operabérletet is váltok. A csoporttársaimmal ha jön a tavasz, több európai fővárost fogunk meglátogatni. Tervezzük, hogy Prágába, Bécsbe, Párizsba utazunk. Ez ma már számomra sokkal elérhetőbb innen Budapestről, mint Kanadából volt.

— *Ha befejezed az egyetemi tanulmányaidat mivel akarsz foglalkozni?*

— A közgazdasági egyetem után tovább akarok tanulni. Ez egy alapdiplomának felel meg. Ezután nemzetközi jogon akarok továbbtanulni. Szeretném, ha majd egy nemzetközi vállalat foglalkoztatna, de az az igazság, hogy nagyon közel áll hozzám az írás is és szívesen lennék újságíró. A választást egyelőre a jövőre bízom.

H. E.

Mi van, doki?

Szeremlén születtem — kezdi történetét *Horváth Zsolt* — a Duna mellett, Bajánál; szerettem a nevét, benne van a szerelem. Nem, nem akartam mindjárt orvos lenni, bár anyukám védőnő volt és mivel sokat betegeskedtem, szinte törvényszerű, hogy a jóságos gyerekorvos bácsi lett a példaképem. Kecskemétre kerültem, óvoda, iskola, matek tagozat, programozó matematikusnak készültem. Aztán amikor be kellett adni a papírokat, valahogy egyértelműen tudtam, hogy a biológia és az orvoslás érdekel igazán. Szegedre pályáztam, nem vették föl. Műtősfiú lettem a kecskeméti kórházban. Ortopédia, baleseti sebészet, fülészet, szemészet, nőgyógyászat, azt akarták, hogy minél többet lássak. Szerettem műtősfiú lenni, bár nála csak a beteghordó számít kevesebbet, a takarítónő viszont klasszisokkal fölötte áll.

Egyszer láttam korábban boncolást, forgott velem a világ, de tartottam magam, az volt az első mély víz. Megértettem, hogy a boncmesternek a halott a munka tárgya, ugyanúgy bánik vele, mint a műszerész a tévével, máshogy ki sem bírná ép ésszel, de amikor kijöttem, mindennek örülni tudtam ami él, mozog, lélegzik, az egész világot más szemmel láttam akkor és így látom azóta is.

Rengeteg halált láttam

azóta, de azt soha el nem felejtem, amikor műtősfiúként egy férfit át kellett tennem a hordágyról a műtőasztalra és ott halt meg a kezem között. Egy órát küzdöttünk érte, többször visszajött, elszállt megint, aztán nem volt többé remény, nem sikerült. Hajnali

még csak fáradt sem lehet az ember.

Megyei kórház volt, ahol 48 órás a hét végi ügyelet. A saját testével él ilyenkor vissza az ember, teljesen kizsigereli önmagát. Szeptembertől áprilisig csináltam, aztán újra a felvételire kezdtünk tanulni a barátommal. Ugyanúgy hívják, mint engem. Ő Szegeden tanult, újra összekerültünk később a kecskeméti ortopédián, ő volt a Horváth I. én meg a II.

Beköltöztem a Rezső téri koleszba és hetente háromszor bántam meg, hogy az orvosira mentem. Rettenetes volt amit követeltek és persze nem tudtam, hogy kell tanulni. A SOTE rosszabb, mint a középiskola: 10—18 fős szemináriumok vannak, óráról órára írásban, szóban, gyakorlatban kérdezik az embert. Meggyőződésem szerint a közgáznak is ezt az utat kellene követnie. Igaz, ott mellébeszélés sem volt, csak szakma és tanulás a szeminárium első percétől az utolsóig; amit a vizsgán kértek, azt előtte meg is tanították. Ott nem attól függ a vizsgaeredmény, kinek milyen hétig voltam aznap ügyeletes, üres, keserű, fáradt érzés, meg a tehetetlen düh maradt utána.

Volt hogy halászlét főztünk ügyeletben, a röntgenhívó edényben tartottuk a halat, de valójában dolgozni tanultam ott meg. Ott ivódott belém, milyen az, amikor

ha én leszek az egyetlen orvos a Holdon,

akkor is képes legyek helytállni. A hasonlat egyáltalán nem abszurd, a betegségeknek ugyanis időfaktoruk van: ha a legközelebbi kórház 3-4 óra járásra van, akkor bizonyos eseteket ez olyanná tesz, mintha tényleg a Holdon lennénk, ahol csak annyi segítség van, amit én nyújtani tudok.

A SOTE más világ, annyi hangulata sincs, mint a közgáznak. Elidegenedett, a többség a maga dolgával törődik és egy csendes helyet keres, ahol tanulni lehet. A klinikák szerteszét vannak a városban, de megoldják: ha kell kisbusszal viszik a diákot egyik helyről a másikra, az ebédidőnek többnyire lőttek. Nehéz, de beleszokik az ember.

Kellett a pénz, a tanulás mellett az ortopéd klinika gyermekosztályán dolgoztam segédápolóként. Három hónapostól 18 éves korig vannak ott többnyire gipszben levő gyerekek, fürdetés, etetés, mesélés, kiszolgálás — ez

a tökösnővér dolga.

Havi hét éjszaka, havi kétezerért. 1987-et írtunk. Ekkor fordult elő velem először, hogy nem tudtam mit kezdeni azzal a hihetetlen szeretettel, amit ezek a gyerekek adtak. Összeszorult a szívem a kiszolgáltatottságukat látva. Nagyon szerettem velük foglalkozni.

Mentőtiszti képzésre ötödévben jelentkeztem: péntek délután kettőtől nyolcig, szombat reggel nyolctól kettőig, tíz héten át. Aztán ha az ember bemutatja, hogy tud gégét metszeni, és hasonlók, szekundál ötven esetet valaki mellett, akkor mentőtiszt III lesz belőle, azaz egy ápolóval és egy sofőrrel menetkocsin mentőszolgálatot teljesíthet. '88—89-ben harminchárom esetkocsi jutott Budapest két és fél millió emberére. Baleset, szülő nő, infarktus, újraélesztés — a 16-os és a 17-es kocsin dolgoztam. A Markó-központ szelektál a hívások között, a magyar mentőszolgálat szervezettsége az egyik legjobb a világon. Extra műszerek nincsenek a kocsikon, de ott van minden, amivel dolgozni tudunk, ez is nagyon ritka a világon.

cél az élet működésének fönntartása,

a beteg állapotának stabilizálása és a kórházba juttatás. Eleinte 19,40-et, később 22,50-et fizettek egy órára, huszonnégy órás szolgálatban.

Amikor végeztem, már nehéz volt állást kapni. Hála a műtősfiúkorszaknak, fölvettek Kecskemétre. Az már a bruttó-nettó világ volt, bruttó 6300, nettó 5080-nal kezdtem, majdnem sírva fakadtam, amikor megláttam a pénztárban. A munka mellett rohamkocsin mentőztem tovább. Ez a legsúlyosabb esetekhez menő Mercedest jelenti, mi úgy hívjuk: roko. Kecskemét, E5-ös út, az első két-három halál után már nem számolja az ember. Lekopogom: a mentőkocsiban egyetlen betegem sem halt meg; ha sikerült élve betennünk, meg tudtuk tartani. Sokszor már halott volt, mire odaértünk, gyakran képtelenek voltunk stabilizálni az állapotát és életben tartani,

Tömeges baleset vagy katasztrófa esetén a mentős nem tud mindig mindenkit meggyógyítani — valószínűségekre és szelekcióra van beállítva az agya. A hétköznapi morál szerint mentsd a gyermeket, a nőt, a férfit, aztán az időset, de a mentősnek mást kell tennie: az ott és akkor megoldható esetet kell kezelnie akkor is, ha emiatt egy eszméletlen beteg meghal. A sorrend pontosan szabályozott, a döntés kegyetlen. A

néhány beteget sikerült újraéleszteni.

Még Pesten dolgoztam, amikor vittük a lencsehegyi bányaszerencsétlenség sérültjeit is, a Népligetben szálltak le a helikopterek, rohantunk velük a Kállaiba meg a központi katonaiba, rettentően néztek ki szerencsétlenek.

A '90-es választások úri katonaként értek: orvosszázad, háromból választható menü, kisasszonyok szolgáltak föl. Kiképzés gyanánt vértranszfúziós tanfolyam és egyéb háborús medicina, elvileg lőni is megtanítottak. Félek minden durranótól, mindegy, hármat ki kellett lőni, eltaláltam a céltáblát, aztán irány a kecskeméti katonai kórház baleseti sebészete. Hét végeken meg civilben a rohamkocsi tovább. Még a sereg előtt

jelentkeztem újra a SOTE-ra, fogorvosnak.

Nézeteltéréseim támadtak a kórházban, máshol nem volt állás, csak erre lehetett menekülni. A pénz is számított: nyugdíjas, elvált szüleim vannak, a havi 14-15 ezer fixből semmire sem volt kilátásom. Az a rendszer a SOTE-n, hogy megnézik a hat év szigorlati átlagát és a jelentkezők közül a legjobb ötöt fölveszik másoddiplomás fogorvosnak. Szerencsém volt, sikerült, az első két évet pedig elismerték, harmadikban kezdtem. Ez '90 szeptember. Ugrattak a kollégák: Te, van még néhány egyetem, nem próbálod meg? Így két egyszerű bővített mondattal

párhuzamos képzést kértem a közgázon,

nagy megdöbbenésemre igent mondtak. Akkor aztán kezdhettem gondolkodni, mibe is keveredtem. Nekifogtam mindkettőnek nappalin, a kórházban megspórolt pénzemből ettem. Tarkaréten kaptam koleszt, képtelen voltam két egyetemre onnan bejárni, egy barátomhoz költöztem. A pénzem elfogyott, nem tudom, miből éltem. Elmentem New Yorkba babysitternek egy hat hónapos kisfiú mellé. Mindkét egyetemen halasztási kérelemmel nyitottam, egy év türelmet kértem, megadták. Közel ugyanabba a helyzetbe kerültem a társadalmi ranglétrán, mint ahol műtősfiúként kezdtem, pszichésen nem egyszerű dolog az ilyesmi. Jó volt,

láttam Amerikát,

nyolc hónapot bírtam ki. Némi vigasz, hogy nagyságrendel többet kerestem, mint itthon orvosként. Megjöttem, a pénzzel meg néhány barátommal különböző vállalkozásokba kezdtem. Nem ez a célja az életemnek, de ma ilyen világot élünk. Kérvényeztem, hogy vegyenek föl a Kinizsibe, megértették, adtak egy ágyat. Most délelőttönként a Szentkirályi utcai fogászaton töltöm a gyakorlatomat, a koleszból járnak is hozzám közgázosok, utána meg jövök ide, előbb átvedlek közgázos diákba, este meg itt a pinceklub, sört teszek a diáktársaim asztalára. Harmadszor vagyok elsős, karácsony előtt lesz az utolsó próbálkozásom analízisből.

Hogy mi leszek, még nem tudom. Hosszú távon vállalkozó nem, az biztos. Amíg nem rendeződik az orvosi munka értéke és forintértéke, addig nem megyek vissza a betegágy mellé, a hálapénzes megaláztatásba, annyira felőrölne, hogy nem. Az évfolyamom jelentős része hagyta ott a szakmát. Sokan dolgoznak Nyugaton, szerződéssel vagy feleségként, van, aki kivándorolt, lett belőlünk vállalkozó, szállodaportás, londiner...

Lejegyezte M. G.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Szociológia Tanszék **TEMPUS** programja keretében 1993 tavaszán az alábbi szemináriumok kerülnek megszervezésre:

1. Téma: **Társadalmi szerkezet és mobilitás** (10 fő). Ideje: 1993. febr. 1.—márc. 27. Helye: Groningen, Hollandia. Jelentkezés feltétele: angol nyelvtudás, érdeklődés a téma iránt.

Megjegyzés: A tanszék előnyben részesíti a Szociológia szakirányos hallgatókat, ill azokat, akik részt vettek a szeminárium első részén, 1992. őszén Budapesten.

Jelentkezés és bővebb felvilágosítás: Lafferthon Judit, szociológiai tsz. 139.

2. Téma: **Család- és háztartásszociológia** (10 fő). Ideje: 1993. febr. 3—22. Budapest, BKE szociológiai tsz. 1993. febr. 23.—márc. 21. Bamberg, Németország. 1993. márc. 22.—ápr. 30. Budapest, BKE szociológiai tsz. Külföldi diákok részvételével!

Jelentkezés feltétele: **angol** nyelvtudás, érdeklődés a téma iránt.

Megjegyzés: A tanszék előnyben részesíti a Szociológia szakirányos hallgatókat, de **más szakirányos hallgatók** jelentkezését is várja.

Jelentkezés és bővebb felvilágosítás: Spéder Zsolt, gazdaságpolitika tsz. 244.

Legyünk egy picit gyerekek!

Közeleg a karácsony. A legszebb gyermekkori emlékeim fűznek ehhez az ünnephez. Olyan volt ez akkoriban, mint egy kis békesziget. Az emberek megálljt parancsoltak a rohanásnak, elfeledkeztek egy kis időre a múlt tragédiáiról és a jövő gondjairól. A karácsonyfa, a szaloncukor, a híres karácsonyi dallamok az ünnep hangulatát, vidámságát és békét árasztottak.

Ez egy olyan ünnep, amelynek a középpontjában a gyermek van. Az a gyerek, aki ismerkedik a világgal, rácsodálkozik mindenre, csetlik-botlik, sír és nevet. Szeretetet vár. Egy jó karácsonynál a gyerek úgy érzi, mintha átalakult volna a világ, most hirtelen mindenki az ő kedvét keresi. Hiszen ez olyan, mint a mesében! Hiszen ez egy igaz mese!

Nagy kincsünk a gyermek. A gyermeki öröm egyszerű és bizalommal teli. A gyermek egyfajta belső világossággal, tisztasággal, rácsodálkozással rendelkezik, ami belőlünk gyakran hiányzik. Rettenetes, ha valaki öreggé válik abban az értelemben, hogy többé nem tud csodálkozni, nem tud keresni, nem tud gyermeki tekintettel nézni a világba, ha képtelen rácsodálkozni a világ szépségeire, a földre, amely a miénk, a növényekre, a napra, a hóra! Sajnos, lehetséges ez.

Miért nem tudunk sokszor úgy örülni, mint a gyermek? Azért, mert szívünk mélyén valamennyien sebet hordozunk: a kielégíthetetlenség, a vágyakozás, a szorongás, a szenvedés sebét. Mindannyiunkban élnek bizonyos álmok egy jobb világról, de tudjuk azt is, hogy a valóság, amelyben élünk, nem mindig vidám.

Gyakran menekülünk szenvedéseink elől, nem akarunk velük szembenézni, és valamennyien menekülünk gyengeségeink, tudatlanságaink elől. Olyan világban élünk, ahol mindenki sikeresnek, erősnek, intelligensnek szeretne látszani. Néha megrökönyödünk magunkon, amikor sötét érzelmek uralkodnak rajtunk. Ez mind belőlünk jött ki?

Nagy veszélyt rejt magában, ha az ember letagadja saját belső sötétségét, és másokat vádol, amikor harag és gyűlölet gerjed fel benne. Csak ha sebeinket felismerjük, juthatunk el önmagunk őszinte elfogadására. Ahhoz, hogy sötétségeink fokozatosan világossággá legyenek, föl kell ismernünk, hogy segítségre, támogatásra, bocsánatra szorulunk.

Nemcsak arra van szükségünk, hogy felismerjük önmagunkban az agresszivitást és a gyűlöletet, de arra is, hogy megtanuljunk megbocsátani. Sok ember nem ismeri a megbocsátást, a lélek gyógyszerét. Legtöbbször harag és agresszivitás szakítja szét az emberi kapcsolatokat. A szakítást elszigetelődés követi. Pedig a megbocsátott agressziók által képes az ember fejlődni. Ha sérelem ér, feltámad bennünk a sértő fél eltávolításának vagy megsemmisítésének az ösztöne. A gyűlöletnek ez a világa nyomasztja lelkünket, de ez a bennünk lappangó farkas megszelidíthető, türelmes és erős szeretettel báránnyá alakítható.

A bennünk lévő sebtől, sebezhetőségünktől nem szabad megfutamodnunk! A szeretet olyan tapasztalás vagy törekvés, amely egyszerre szép és félelmetes, mert aki szeret, az sebezhetővé válik. Az igazi barátság azt jelenti, hogy megbízom a másikban, feltárom neki lényem legmélyét. Mihelyt azonban feltárom magam a másik előtt, sebezhetővé válok, mert szeretni annyi, mint sebezhetővé válni, mint megmutatni a bennünk szunnyadó gyermeket. Mi pedig valamennyien félünk a szeretetből fakadó kötelezettségektől.

Az evangélium békét és kiengesztelődést hirdet, amelynek Jézus tanítása az alapja: „Szeressétek ellenségeiteket", szeressetek minden embert, fogadjátok el őket olyannak, amilyenek, adottságaikkal, nagyságukkal és kicsiségükkel, erejükkel és gyöngeségükkel!

Bali Zsolt

CHAMP '93

Az AEGEE-paraván néhány hete az aulában új, nagyszabású eseményre hívja fel a figyelmet. Aki egy kicsit is kreatív, jól beszél angolul, érdekli a management gyakorlata és kedve van ezt egy nemzetközi management játék keretében is bizonyítani, az minden bizonnyal, 4 fős csapatával együtt azonnal benevez a CHAMP '93 első fordulójára.

Miről is van tehát szó?

1991 októberében a London Business School két diákja elhatározta, hogy megszervezi az első kelet- és nyugat-európaj egyetemisták közötti management készségfejlesztő versenyt. Célja az, hogy Európa minél több országának a legkülönbözőbb szakmai területen egyetemet végző hallgatói öszszemérjék kreativitásuk erejét.

A verseny írásos fordulóval indul, ahol az önszerveződött 4 fős csapatok az előzetesen megkért jelentkezési csomagban található esettanulmányról írnak elemzést, melyet az LBS dolgoz ki, majd bírál el.

A második fordulóban, azaz az elődöntő Fórumokon 7×10 csapat mérközik egymással Európa 7 különböző központjában. A Fórumoknak a 7 kiválasztott központ városának AEGEE szervezete ad otthont, Budapesten, Lipcsében, Milánóban, Oviedóban, Rotterdamban, Trondheimben és Varsóban.

A központonkénti 10 csapat közül az elsők managementfeladatok, prezentációk és viták kerülnek kiválasztásra, egy nemzetközi légkörben szervezett hétvégén.

A versenysorozat Londonban ér véget, ahová a 7 központ első helyezett csapatát ingyen meghívják, hogy a döntőben eldőlhessen, melyik a legjobb team.

A fődíj 2000 ECU a győztes csapatnak, tagjaiknak pedig egy-egy 8 hetes egyéni szakmai gyakorlat az Unilever cégnél Európa-szerte.

Kedves Pályázó!

A CHAMP '93-on való részvétel számos előnyel jár:

— próbára teheted saját és csapatod alkotókészségét

— részt vehetsz Kelet- és Nyugat-Európa első legnagyobb és legtöbb egyetemistát megmozgató kreativitás játékában

— összemérheted analizáló, fogalmazó, előadói, érvelői képességedet más országbeli, más területen tanuló pályázókkal.

A többi előny mindenki saját kezdeményezőkészségén múlik, ezért már csak néhány vonatkozó dátum maradt hátra:

— pályázati csomag megkérésének határideje a lenti jelentkezési lappal: 1993. január 31.

— írott esettanulmány-elemzés visszaküldési határideje: 1993. február 12.

— elődöntőfórum Budapest (BKE): 1993. április

— döntő: Londonban: 1993 május

Ha sikerül felkelteni az érdeklődéseket és van még kérdésed, az AEGEE-irodában bővebb információ, valamint a jelentkezési lapok is rendelkezésre állnak. (ÖCSI, I. em. 165.).

Sok sikert kívánunk a pályázatokhoz!

AEGEE Budapest
Csapó Judit

C.H.A.M.P. 93

Please send me an application pack

Name

Address

I am a student at University

Send to: CHAMP 93, London Business School, Sussex Place, Regent's Park, London NW1 4SA, UK.
Requests for application packs must be received by 31st January 1993.

Hová tartunk végül is A MENEKÜLTÁRADATBAN?

Jelen sorok szerzője türelmesen várta, hogy a *KÖZGAZDÁSZ 15. számában* található cikk — a *„menekültáradat sodrásáról"* — kap majd érdemi reflexiókat, ám ez nem történt meg. Az lehet, hogy *„Rábaközi kollégával az a probléma, hogy fogalmakkal és tényekkel nincs tisztában"*, viszont *Szilágyi kolléga nem a probléma felvetésére válaszolt.* Az olvasónak végig az lehetett az érzése, hogy *mindenki csak kiragad egy-egy oldalt a lényegből és csak azzal törődik.* Próbálkozzunk meg a tételek cáfolatával, illetve bizonyításával foglalkozni.

1. tétel: Hogy Magyarországnak mennyire a befogadó politikája vezetett a trianoni területvesztéshez, azzal ne foglalkozzunk, mert ez a kijelentés — történelmi tanulmányaink ismeretében — nem igaz. A tétel kimondja még, hogy fel kell lépni a távoli kultúrák együttélése ellen. Ez nagyon meglepő. Ha megfigyeljük a magyar nemzet történetét, kezdve a népvándorlástól, nem találkozunk olyan századokkal, ahol teljesen rokon kultúrák szerepeltek volna. Egy ország kultúrája él, mert változik. Változása pedig csak akkor következhet be, ha más civilizációkat ismer meg és fogadja el azoknak bizonyos részeit.

2. tétel: Ide csak egy kérdést: a cikkből úgy tűnt ki, hogy csupán a színes bőrűekről van szó. Jól láttuk, igaz ez?

3. tétel: „A bevándorlás elfogadását semmilyen erkölcsi érv nem indokolja."

??? Valószínűleg a mindenki által jól ismert „sajtó ördöge" tréfált meg bennünket. Az emberjogi egyezményeken kívül csak erkölcsi érvek támasztják alá a bevándorlás elfogadását.

Most következzen a szerző néhány gondolata a menekültekről: Európából *menekültek* gyakorlatilag *csak a délszláv államokból érkezhetnek. A távol-keleti és afrikai menekülteket* pedig egyszerűen államilag szabályozott adminisztratív eszközökkel kellene elbírálni a következő miatt: ezekből a régiókból *egyszerűen fizikai akadályok miatt nem érkezhet sok menekült.* Egyrészt a nagy távolságoknak anyagi vonzatai vannak, másrészt valószínű, hogy ezen országok politikai berendezkedése olyan, hogy nem engednek ki tömegesen embereket. (A fentiekben természetesen politikai menekültekre kell gondolnunk.)

A külföldi munkavállalókat a legkönnyebb kézben tartani. Csak úgy szabad beengedni őket, ha mindegyikük fel tud mutatni érvényes szerződéseket magyar vállalatokkal. Amennyiben ez nincs meg, *az államnak biztosítania kell munkalehetőségeket,* természetesen olyanokat, *amelyekre a magyar lakosság körében kereslet nem volt.* Ha így létrejön a szerződés, a munkavállaló dolgozhat Magyarországon.

A diákok helyzete még egyszerűbb: egyetérthetünk a kilencedik tétellel abban, hogy ezt az eddigi arányt nem szabad korlátoznunk. Ám az a lehetőség, amiről szó van tudniillik, *hogy nem kívánnak visszatérni* hazájukba, nagyrészt figyelmen kívül hagyható, ugyanis *a diákok államközi szerződések keretében tanulhatnak itt, ezért feltételezhető, hogy tanulmányaik befejezése után vissza kell menniök.*

A hetedik tétel nagyon érdekes volt: *mit jelent az, hogy szüntessük meg azon vállalkozási tevékenységeket, amelyek feltételezik a tőketulajdonos letelepedését?* Pontosan ezeket kéne élénkíteni! *Ha egy tőkés az országban marad, akkor több az esélye annak, hogy pénzét Magyarországon hagyja,* ellentétben azzal, amikor külföldről irányítja a vállalkozását.

A nemzethalál kérdéséval pedig ilyen keretek között egyáltalán ne foglalkozzunk. Az ilyen jellegű gondolatokat nyugodtan rábízhatjuk *Fekete Gyulára,* továbbá *a skinheadekre* — pardon: *Potyka bácsi* nemzeti gondolkodású, konzervatív magyar fiataljaira.

Harsányi Gábor
I. évf. hallg.

Central Express II. avagy a kirekesztés belőlünk fakad

Ez a cikk lezárása kíván lenni annak a nem túl termékeny vitának, amely az egyetemi lapban zajlott. Nem sikerült elérni a célomat, vagyis azt, hogy megismerhessem a jövendő értelmiség véleményét erről a kérdésről. Ennek alapvetően három oka lehet:

— a társadalom más kérdésekkel van elfoglalva, amelyeket fontosabbnak tart, vagy vizsgára készülés!,

— az emberek annyira érdektelenek, hogy nem kívántak válaszolni,

— a véleményem olyan általánosan elfogadott, hogy ez szinte senkit nem inspirál írásra.

Az írásom tehát még egyszer össze kívánja foglalni azokat a gondolatokat, melyek az előző cikkben megfogalmazódtak és egyben válaszolni kívánok a két másik cikkre.

Az ember minden közegében kirekesztő:

Az ember, mint szuverén lény, önmagában, mint egyszemélyes közegben kisebb-nagyobb mértékben bezárkózó. Gondolatainak nagy részét megtartja magának, ebbe csak korlátozott számú egyént és csak igen korlátozott mértékben enged betekinteni.

A következő közeg a család. Mint természetes közeg, időben elég lassan változó tagokból áll — halál, házasság, gyerekek születése —, és megfigyelhető, hogy az ember mindenkor komoly határt kívánt gyakorolni erre a folyamatra (pl. a gyerek házasságának szülői engedélyezése), sőt, újabban ez az eszköztár tovább bővült (optimális családtervezés).

Most ugorjunk egy nagyot, egészen az emberi fajig, mint közegig. A népességrobbanás az emberiség egészét arra ösztönzi, hogy kirekessze soraiból a potenciálisan megszülető személyeket (születésszabályozás rákényszerítése a fejlődő országokra), illetve kissé visszakanyarodva az előző két közeghez: az eutanázia és abortusz térnyerése szintén ezen folyamat része.

Miért lenne kivétel a nemzet?

Miért kellene pont ebben a közegben liberálisnak, befogadónak maradni? Ezt nem lehet elvárni. És a nemzettudathoz igenis hozzátartozik, hogy annak — a mi esetünkben európai (még akkor is, ha a nemzet Ázsiából ered) — genetikai összetétele, színe stb. iránt aggodalmat, változásai iránt félelmet (ne adj isten, nemzethalálhoz közeli gondolatokat) érzünk és meg kívánjuk akadályozni ennek megváltozását. Mert a mi közegünk, és azt akarjuk, hogy olyan legyen, mint mi magunk, és úgy változzon, ahogyan mi akarjuk.

Sokakat megkérdeztem, mi a véleménye a bevándorlás elfogadásáról. Akik elfogadták, indokaik a következők voltak:

— „ők is Isten teremtményei",

— „mit zavarnak, ha rendesen dolgoznak" stb.

Amikor azután tovább kérdeztem:

„Mit szólnál hozzá, ha az unokád, mondjuk, színesbőrű lenne?"

— erre már elég vad reakciók érkeztek: egy-két kivételtől eltekintve mindenki tiltakozott, hogy azt azért már mégse, vagy hogy az nem fordulhat elő stb. A kérdés — szerintem — mindenki számára ilyen szinten merül fel!

Tegyük fel, hogy Magyarországon évente 15-20 ezer — szerintem ez egy kissé alábecsült érték — ember még a szigorúbb állampolgársági, letelepedési szabályok esetén is be tud jönni. Ez azt jelentené, hogy 2050-re 1-1,5 millió új „magyar(?)" állampolgárral lennénk „gazdagabbak". A népességfogyást és a szükségszerű keveredést is figyelembe véve 2100-ra a magyar lakosság

kb. 30 százaléka egyáltalán nem hasonlítana a mai magyar állampolgárokra.

Ez igen drasztikus változást idézhetne elő a nemzettudat — ma is elég silány — állapotában. Nem vitatom, hogy ők is hasonlóan érvelhetnének a történelmünk iránt, mint mi, de számukra a gyökerek, Nelson Mandela, vagy épp a kínaiak számára Isteneik, legalább olyan fontosak lesznek.

E cikk olvasója össze tudja-e hasonlítani azt az érzést, mikor egy erdélyi magyart a tévében a szeme láttára vernek, azzal, amikor akár tízezrek halnak meg valahol a távoli Afrikában, Ázsiában stb.

Ők, 2100-ban, nem fogják tudni!

Ezt a folyamatot pedig most kell megállítani

— dacára a genetikusok javallatainak. Végére ennek a gondolatkörnek még valamit: még az olvan államokban is, mint az USA, amely a bevándorlásra épült fel: szigorúan szabályozzák ezt a kérdéskört. Mondanom sem kell, hogy Európában a helyzet ennél is bonyolultabb.

Válasz a cikkekre:

— *Szilágyi* kolléga érvelését a fogalmakkal elfogadnám, ha erre legalább egy példát írt volna, így azonban csak a levegőben lóg az állítása (pláne, mivel fogalmakról beszélt, így minimum kettőre gondolhatott). Ennek ellenére cikke alátámasztotta a következő állításaimat: bevándorlókról van szó, nagyon eltérő kultúrával, adócsalók stb. Cikkének következtetése abban tér el az enyémtől, hogy míg ő a kínaiak „megnevelése" mellett érvel, addig én egyszerűen kiutasítanám őket (kivétel a 9. tétel). A kínaiak létszámát rosszul ítéli meg (10 ezer), én 40—60 ezerre becsülöm ezt. Elemző cikkét köszönöm!

— *Harsányi Gábor* cikkét e számban olvashatják, én ennek fénymásolatát megszereztem — az engedélyével —, így most erre frissen válaszolhatok.

I. tételére annyit, hogy a határrevízió egyértelműen az etnikai elvre épül. Jól tudjuk, hogy a gyakorlatban milyen mértékben — 80—90 százalék — magyar területeket is elcsatoltak, de figyelve arra, hogy az összes elcsatolt terület — országonként — mindig a beolvasztó ország nemzetiségi többségét bizonyítsa. Ami a befogadást illeti, az a szlovákságon kívül szinte minden más szomszédos népre (román, szerb, ukrán stb.) igaz volt, az osztrák kapcsolatot kivéve, mivel itt a nemzeti függetlenség hiányában nem értelmezhetőek magyar cselekvés eredményének a folyamatok.

A kultúrák eltérőségéről annyit, hogy a népek bejövetele hosszú folyamat eredménye volt, letelepedve — tömbökben — államilag jól szabályozható asszimiláció volt alkalmazható. Ma egy nap alatt történik a „vándorlás", izolált, nehezen szabályozható, öntörvényű személyek, közösségnek nem nevezhető elegyéről van szó. Más ez, mint volt!

II. tétele: Ezen cikk első részében leírtak alapján van benne igazság, hogy egy európai bejövetele kisebb rossz.

III. tétele: Nem volt semmilyen ördög! Egy fogalmat értettél félre — Gábor. Nem azt állítottam, hogy nincsenek erkölcsi érvek, hanem azt, hogy nem indokolják a bevándorlás elfogadását! Ugyanis minden erkölcsi érvet — én kettőt soroltam fel, de van számtalan —, egy legalább olyan erős érv (erkölcsi vagy nem) cáfol, így indoknak nem nevezhetőek.

Végül a véleményedről:

— elfeledkeztél a volt Szovjetunióból érkező menekültekről, amelyek szintén európaiak (is),

— a nyugat-európai figyelem megnövekedése ebben a kérdésben nem azt mutatja, hogy komoly fizikai akadályok lennének,

— a külföldi munkavállaló — nálunk legalábbis — nem olyan munkát végezne !, amit a magyar nem, csak olcsóbban és többnyire TBJ nélkül (főleg ezen tény miatt olcsóbbak),

— a kínai diákok háromnegyede nem tér vissza — ez tény. Szerződés ide, szerződés oda. Ezért kaptak most Kínában adókedvezményeket,

— ami a VII. tételemet illeti, itt értékekről van szó, nehéz érvelni: te a hasznokat, én a hátrányokat tartom fontosabbnak.

— Nem foglalkoztam előző cikkemben — csak ebben — a nemzethalál kérdésével.

Félő azonban, hogy a hozzám hasonló gondolkodású fiatalok — nem vagyok konzervatív gondolkodású — ilyen potykafélékhez lesznek kénytelenek sodródni, más politikusok teljes közönve miatt. Egyébként köszi a választ!

Van egy vágyam: Ha hetvenévesen — ha megérem — elsétálok egy utcán, még mindig tudjam, hogy New Yorkban, Johannesburgban vagy épp Közép-Európában, Budapesten sétálok.

Rábaközi Attila
II. évf.

Perspektívák

Természetes perspektíva
Perspektíva

Perspektíva (egész perspektíva)

Én tudok valamit
Te tudsz valamit
Ő tud valamit
Mi tudunk valamit
Ti tudtok valamit
Ők tudnak valamit
De ez a Lényeget egy csepp(et) sem érdekli

Per
spektíva (racionális perspektíva)

Mindig nyitott ajtókra vágysz?
Lépj be hát egyen,
majd fordulj meg, s ismét egy nyitott ajtót találsz!

Perspektíva (Irracionális perspektíva)
Piros felhők úsznak a fekete égen
Valaminek már tényleg jönnie kéne...

(-i)e rs (-i)ektíva (transzcendens perspektíva)

Déli-bábszínház
Délibáb-színház?

a + b (perspekt) i (va) (komplex perspektíva)

Keresd a felfoghatatlant!
(Szólj, ha megtaláltad...)

Frey T.—Kovács Gy.

ÖNMAGÁT IS MENEDZSELHETI!

Változatos, innovatív, nemzetközi léptékű fejlesztési vállalkozásokhoz

PROJEKT MENEDZSERT

keresünk.

Lelki szemeinkkel látjuk Önt, aki

- ☐ 30 évesnél fiatalabb
- ☐ felsőfokú végzettségű
- ☐ magasfokú angol nyelvtudása van
- ☐ harmadik nyelvet ismer
- ☐ határozott, célratörő
- ☐ önállóságra törekvő
- ☐ tárgyalóképes
- ☐ megjelenésére igényes

Ha menedzser ambíciói vannak a műszaki fejlesztés gyakorlati hasznosítása területén, a következőket kínáljuk:

- ☑ sikerorientált légkört
- ☑ érdekes, sokrétű tevékenységet
- ☑ nemzetközi kapcsolatrendszert
- ☑ jó munkafeltételeket
- ☑ méltányos fizetést!

Angol nyelvű curriculum vitae-jét várjuk, és bizalmasan kezeljük!

INNOTECH, Műegyetemi Innovációs Park
Budapest XI., Andor u. 60.
1519 Budapest, Pf. 350., Tel.: 1668-743, 1810-590/201.

A „Jó tanuló, jó sportoló" mozgalom versenykiírása

1. A verseny célja

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem tanácsa a „Jó tanuló, jó sportoló" verseny keretében, minden évben értékes díjjal jutalmazza a Közgazdaság-tudományi Egyetem tanulmányokban és sportban egyaránt kiváló eredményeket elérő hallgatóit. Külön elismerésben részesülnek azok, akik egyetemünk sportegyesületében, a Közgazdaság-tudományi Egyetem Sport Klubban sportolnak.

2. A verseny rendezője

A verseny rendezője az egyetem tanácsa, valamint a testnevelési tanszéke.

3. Részvétel

A versenyben részt vehet az egyetem minden nappali tagozatos hallgatója, aki az adott tanév első félévi és második félévi tanulmányi eredményével és az elért legjobb sportteljesítményével a versenykiírás feltételeinek megfelel:

— két vizsgaidőszak lekekönyvi lezárásakor feltüntetett tanulmányi átlagok számtani középértéke alapján 3,5 vagy annál jobb teljesítményt ért el,

— bármely sportág bajnokságai egyéni versenyzőként, illetve csapattagként az illetékes szakszövetség által igazolható eredménnyel rendelkezik.

Azoknak a hallgatóknak, akik külső egyesület versenyzői, illetve játékosai, sportolási engedéllyel kell rendelkezniök.

4. Értékelés

Az értékelési szabályzatban megállapított pontszámok alapján történik. Az egyéni verseny győztese az a hallgató, aki a legmagasabb pontszámot éri el. Pontegyenlőség esetén az nyeri meg a versenyt, aki jobb tanulmányi eredményt ér el. A győztes nevét az örökös vándordíjon bevéséssel örökítjük meg.

A versenyre benevezett és részt vevő hallgató a tárgyfélév leckekönyvi lezárását követően köteles tanulmányi eredményét és legjobb sportteljesítményét a testnevelési tanszéken bemutatni és igazolni.

5. Díjazás

a) Az egyéni verseny győztese egy évig védője a Közgazdaság-tudományi Egyetem tanácsa által alapított „Jó tanuló, jó sportoló" verseny örökös vándordíjának.

b) Az 1—3. helyezett hallgatók tiszteletdíjban részesülnek.

6. Nevezés

A versenyen való részvételre a BKE testnevelési tanszékén beszerezhető nyomtatványon lehet a folyó tanév március 15. napjáig nevezni.

7. Egyéb rendelkezések

A verseny lebonyolításáért, az eredmények ellenőrzéséért és az értékelésért a testnevelési tanszék felelős.

Bp. 1992. december 14.

TEREPGYAKORLAT

— Akik a társadalmi-, gazdasági folyamatokat nemcsak könyvekből, előadásokból akarják megismerni;

— akiket izgat napjaink valósága;

— akiket érdekel, hogy hogyan formálódik a helyi gazdaság-, környezet-, szociál- és oktatáspolitika;

— akik kutatásukhoz szeretnének előtanulmányokat folytatni,

— azoknak a hallgatóknak jelenthet vonzó elfoglaltságot a 34. alkalommal megrendezésre kerülő téli társadalomkutató terepgyakorlat.

A gyakorlat felkészülésből, tíznapos terepmunkából és a megismert tények, vélemények feldolgozásából áll. 1993. február 1—11 között 35 település várja a különböző felsőoktatási intézmények hallgatóiból szerveződő ötfős csoportokat. Helyben gyakorlatvezető segíti, hogy a hallgatók betekinthessenek a vizsgált témával kapcsolatos dokumentumokba, találkozhassanak illetékes személyekkel.

A felkészülés keretében közgazdász hallgatók számára konzultációkat szervezünk pl. a területi önkormányzatok gazdasági szerepvállalása; településfejlesztés, környezeti állapot alakítása; önkormányzat és közoktatási intézmények vizsgálatának szempontjairól. A sikeres beszámolók készítői — várhatóan — a HTT pályadíját nyerhetik el.

A fogadó települések listája megtekinthető, a jelentkezési lapok átvehetők, az érdeklődők további tájékoztatást kaphatnak a Közszolgálati Tanulmányi Központban (főépület II. em. 275. szoba).

Jelentkezési határidő: *1992. december 21. hétfő délelőtt 10 óra.* A határidőn túl jelentkezők az egyes csoportokban megüresedő helyekre kerülhetnek be.

Deák Zsuzsa,
a gyakorlat tanár felelőse

Röplabdasiker

Egyetemünk férfi röplabdacsapata december 4-én, itthon 3:0-ra legyőzte a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola csapatát, majd a visszavágón 3:2 arányú győzelmet aratott.

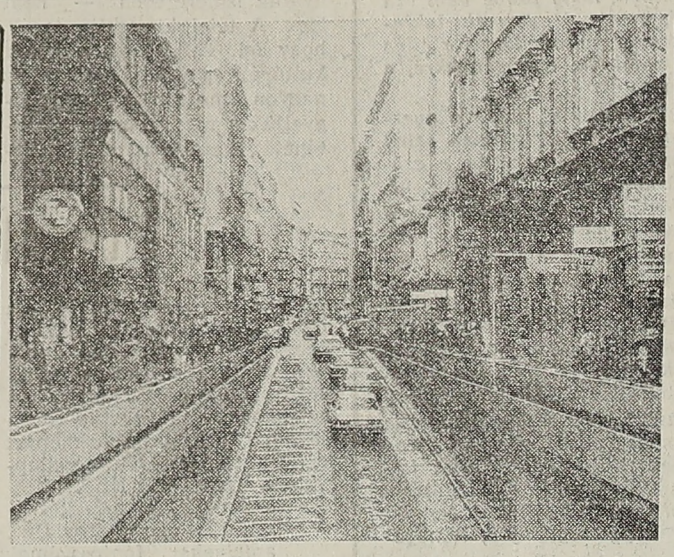

„Belvárosban jársz, kirakatban állsz"

Az oktatók fizetéséről

Most jelent meg az AULA 1992/2 száma, tizenegy gazdasági, társadalomtudományi cikkel. A sort *Bod Péter Ákos* nyitja, aki a magyar gazdasági rendszerváltás finanszírozásáról írt. *Hetényi István* a részleges tőkefedezettel működő társadalombiztosítási nyugdíjrendszer lehetőségéről foglalta össze gondolatait. A *Révész Tamás—Zalai Ernő* szerzőpáros Adók és támogatások az átalakuló magyar gazdaságban címmel közöl cikket. *László Géza* a radikális reformok politikai csapdájáról ír, *Kövér György* pedig Infláció, defláció és gazdasági növekedés Magyarországon a XIX. században címmel közöl tanulmányt. *Szakács Sándor* Reform(?) az agrárszektorban című írása mellett megtalálható a kötetben *Fekete László* cikke is A ricardói gazdaságelmélet és a gazdaság rövid távú tendenciái a nagy átalakulás korában címmel. A diákokat ezúttal *Lóránth Gyöngyi* és *Eső Péter* közös cikke képviseli a racionalitás közgazdasági felfogásáról. A Tények rovatban olvasható *Kerékgyártó Györgyné, Kupcsik József* és *Mundruczó György* közös munkája, a felsőoktatás béreiről és kereseteiről. Ugyanitt *Melega Tiborné* és *Sándorné Kriszt Éva* nemzetközi összehasonlításban vizsgálja meg felsőoktatásunkat az oktatói létszám és az oktató—hallgató arány alapján. Megjelenés előtt *James M. Buchanan* Nobel-díjas közgazdász Az anarchiáról szerződéselvű központból című könyvébe olvashatunk bele.

Az AULA hetven forintba kerül, a könyvesboltban megvásárolható.

A Pinceklub programja

A klub szokásos programjaival várja a vizsgaidőszak alatt is a szórakozni vágyókat. Hétfőnként koncert: 21-én az Innocent Killers, 28-án a Szárnyaló Galambok lépnek fel. 22-én a szokásos csütörtöki nosztalgiadiszkó, míg 30-án az előszilveszteri buli szerepel a programban. 31-én rock and roll szilveszter búcsúztatja az óévet, míg 2-án, szombaton az új év első évadnyitója ad lehetőséget utószilveszteri bulizásra.

A Pinceklub december 24—25-én és január 1-jén zárva tart.

KÖZGAZ

A Közgáz DiákCentrum műsora december 18-án, pénteken este 20.30—03.00-ig: koncert: *a Bikini együttes;* nonstop funky and soul disco (d. j.: *Szeles Tibor);* mozifilmek: *Tinidémon* (fr., fsz.: *Johnny Hallyday, Matwenn), Halálos fegyver 3.* (am., fsz.: *Mel Gibson, Danny Glover);* casino; teaház; salátabár; jégkrémbár; koktélbár.

December 25-én, pénteken koncert: a *Tátrai Band* karácsonyi koncertje; non-stop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: *Bumeráng* (am., fsz.: *Eddie Murphy); Szűnj meg, Fred!* (am. vígjáték); casino; teaház; salátabár; koktélbár.

A Közgáz DiákCentrum január elsején, pénteken zárva tart. Ezt követően januárban, a vizsgaidőszakban minden pénteken a szokásos programot kínálja a vendégeknek.

Fakultatív testnevelés a téli szünetben

1993. január 4-től

Hétfő: 8.30 Sígimnasztika
Kinizsi Kollégium
Hétfő: 8.30 Kosárlabda
Kinizsi 1—7. új terem
Kedd: 10.00 Aerobik
Kinizsi 1—7. új terem
Kedd: 10.00 Röplabda
Kinizsi Kollégium
Szerda: 8.30 Aerobik
Kinizsi 1—7. új terem
Szerda: 8.30 Kosárlabda
Kinizsi 1—7. új terem
Szerda: 8.30 Sígimnasztika
Kinizsi Kollégium
Csütörtök: 10.00 Aerobik
Kinizsi 1—7. új terem
Csütörtök: 10.00 Röplabda
Kinizsi Kollégium
Péntek: 8.30 Sígimnasztika
Kinizsi Kollégium

Minden hallgatót, oktatót szeretettel várunk!

I. és II. évfolyamosok, figyelem! Testnevelési órákra jelentkezni az 1. tanítási héten hétfőtől péntekig lehet. 8—14.

Testnevelési tanszék

Boldog Új Évet!

A KÖZGAZDÁSZ ezzel a számával búcsúzik az óévtől.

Minden olvasónknak sikeres félévzárást és kellemes ünnepeket kívánunk! Legközelebb február elején jelentkezünk.

A szerkesztőség

A TANSZÉK

(Az előző rész tartalmából: Nem robbanó bombát találtak a női vécében. Vezér minden pártújságban és médiában szerepel a pártellenes gondolataival. Fővezér Károly tévedésből bekerült egy pártévkönyvbe.)

(Nagy a sürgés-forgás az évzáró tanszéki bulin.)

Futó Péter: Gizike, biztos, hogy mindenki megkapta a meghívót? Perényinek és a többi exkollégának is kiküldte?

K. G.: Hogyne, sőt, még Aprónak is címeztem egyet a biztosítóba és Elfog Lalinak a bankba. De persze a félállásúaknak csak egy fél meghívót postáztam ki.

F. P.: Gizi! Pont most, amikor megszereztem a kézírásomat utánzó szövegszerkesztőt, kellett a felét levágja? Fogadjunk, hogy a gépi aláírásomtól fosztotta meg a kollégákat!

Doy Endre és Perényi: Szervusztok. Van még időnk felvenni a fizetésünk?

F. P.: Persze, Bandi bátyám. Mivel már csak két teljes hetetek van, csak azt mondom, hogy igyekezzetek vele.

Apró András: Szép jó estét mindenkinek. De jól összegyűltünk. Mikor is voltunk utoljára ennyien?

D. E.: Az utóbbi 45 év alatt sose.

A. A.: Bocsánat, még senki sem keresett a biztosítóból telefonon? Megadtam, biztos, ami biztos, hogy ezt a negyed órát ezen a számon töltöm. Félkor már el kell menjek, mert két kisebb céget még meg kell vegyek.

Sallai: És végül is miért maradtunk mégis a tanszéki szoba mellett?

F. P.: Ja, tudod eredetileg úgy volt, hogy óránként 1500-t kellett volna fizetnünk a termek munkaidőn túli hasznosításáért. Azért is írtam oda mindenkinek, hogy Sü & Sü Kft. termében találkozunk, mert ott ekkora árba még mindenkinek egy főétel is belefért volna. Na, jó, Napközi Tominak kettő. De aztán megkonzultáltam Vezérrel a dolgot, és kiderült, hogy van olyan külsős alapítvány is, akinek semmit sem kell fizetnie az itteni teremhasználatért, pedig a tiszta hiten kívül senki nem tudja, mi köze az egyetemhez. Jó, ezt Vezér nem pontosan ezekkel a szavakkal mondta, de hagyjuk a személyeskedést. A lényeg, hogy végül a teremért nekünk sem kellett semmit sem fizetnünk.

Napközi Tomi: Mi bajod van az én táplálkozásommal? Ezt a három brassói aprópecsenyét sajnálod?

S. J.: Ugyan, sőt! Épp gratulálni akartam, hogy tizennégy perc alatt képes voltál emellett még négy üveg sört is bedönteni.

N. T.: Beszéljünk inkább másról. Futókám, meséljél. Most marad Vezér vagy lesz még egy párton kívüli miniszter? Szóval miért is gyűltünk össze?

F. P.: Izé, hát ide fel van írva a táblára, hogy kiket ünneplünk. Zöld Fülöp idén lépett be, Bandi bácsi és Perényi a jövő évben távozik, a többieknek pedig ebben az évben volt a születés vagy a névnapjuk. A Jézuskáról nem is beszélve, aki idén mindenkinek szilveszterig elköltheto ebédjegyeket is küldött. Más apropóra a bulival kapcsolatban most hirtelen nem emlékszem.

K. G.: Kedves Kollégák, gyors adminisztratív bejelentenivalóm van még. A gondnokság tegnap minden ajtón zárt cserélt, hogy a takarítók és az illegális tanulók sehova ne juthassanak be észrevétlenül, így a mi tanszéki kulcsainkat se tudjuk használni. De nem baj, én már elkértem az új kulcsot a portán. Mivel nekem már éjfélkor haza kell menjek a kislányomhoz, kérem, hogy az utolsók tegyék a kulcsot a lábtörlő alá. Ja, és ha találnának valakit az ünnepi asztal alatt, kérdezzék csak meg tőle, hogy takarítani jött-e, az előző buliról maradt-e itt vagy egyszerűen csak rendész.

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Felelős szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 117-4548
Kiadó: BKTE
92—7089. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: dr. Csöndes Zoltán vezérigazgató
ISSN 0230—7529

OTP Bank

OTP Rt. kockázatelemzési és -kezelési főosztálya

keres újszerű feladatai ellátásához kockázatkezelési, válságmenedzselési és projektelemző főmunkatársakat, valamint főelőadó, előadó beosztásba munkatársakat.

A kockázatkezelési főmunkatárs feladata

a még ki nem adott hitelek vizsgálata, minősítése, döntésre való előkészítése, valamint a speciális ügyletek kezelése.

A válságmenedzselési főmunkatárs feladata

az OTP Rt. portfoliójának megfelelő makro- és mikroelemzés, adósminősítés, adósságállomány-elemzés, kockázatkezelés és -elemzés, biztosítékrendszerek szorzószámainak kidolgozása stb.

A projektelemző főmunkatárs feladata

az OTP Rt.-nél kialakított (kialakítandó) gazdálkodói ügyfélkörre vonatkozó aktív bankügyeletek témavizsgálata, kezelése.

A feladatok ellátására elsősorban olyan közgazdász (szakközgazdász) vagy üzemgazdász végzettségű munkatársak jelentkezését várjuk, akik néhány éves pénzügyi és számviteli tapasztalattal rendelkeznek.

Főelőadó, előadó munkatársak feladata

közreműködés a kockázatkezelés menedzselési rendszer kiépítésénél, végrehajtásánál,
kockázatfeltárás, mérés, összehasonlítás a jelenlegi standarddal,
a vonatkozó gazdálkodói, lakossági és specifikus ügyfelek esetében a kockázatok vélelmezhető feltárása, mérése és az ehhez kapcsolódó limitek felállítása,
a kockázatkezelési irányelvek megfogalmazása.

E munkakörök ellátásához — lehetőleg — felsőfokú, illetve középfokú szakvégzettséggel és többéves pénzügyi, számviteli vagy gazdasági területen szerzett gyakorlattal rendelkező munkatársak jelentkezését várjuk.

A munkakörökben angol vagy német nyelvtudás elvárható.

Bérezés, jövedelem megegyezés szerint.

A pályázatokat részletes szakmai önéletrajzzal kérjük a kockázatelemzési és -kezelési főosztályra beküldeni.

Cím: 1051 Budapest V., Nádor u. 16. fszt. 11.
Telefon: 153-1430, 153 1444/1283, 1426 mellék.